

FAGINFO
S F F L Statens fagteneste for landbruket

Nr. 16 1993

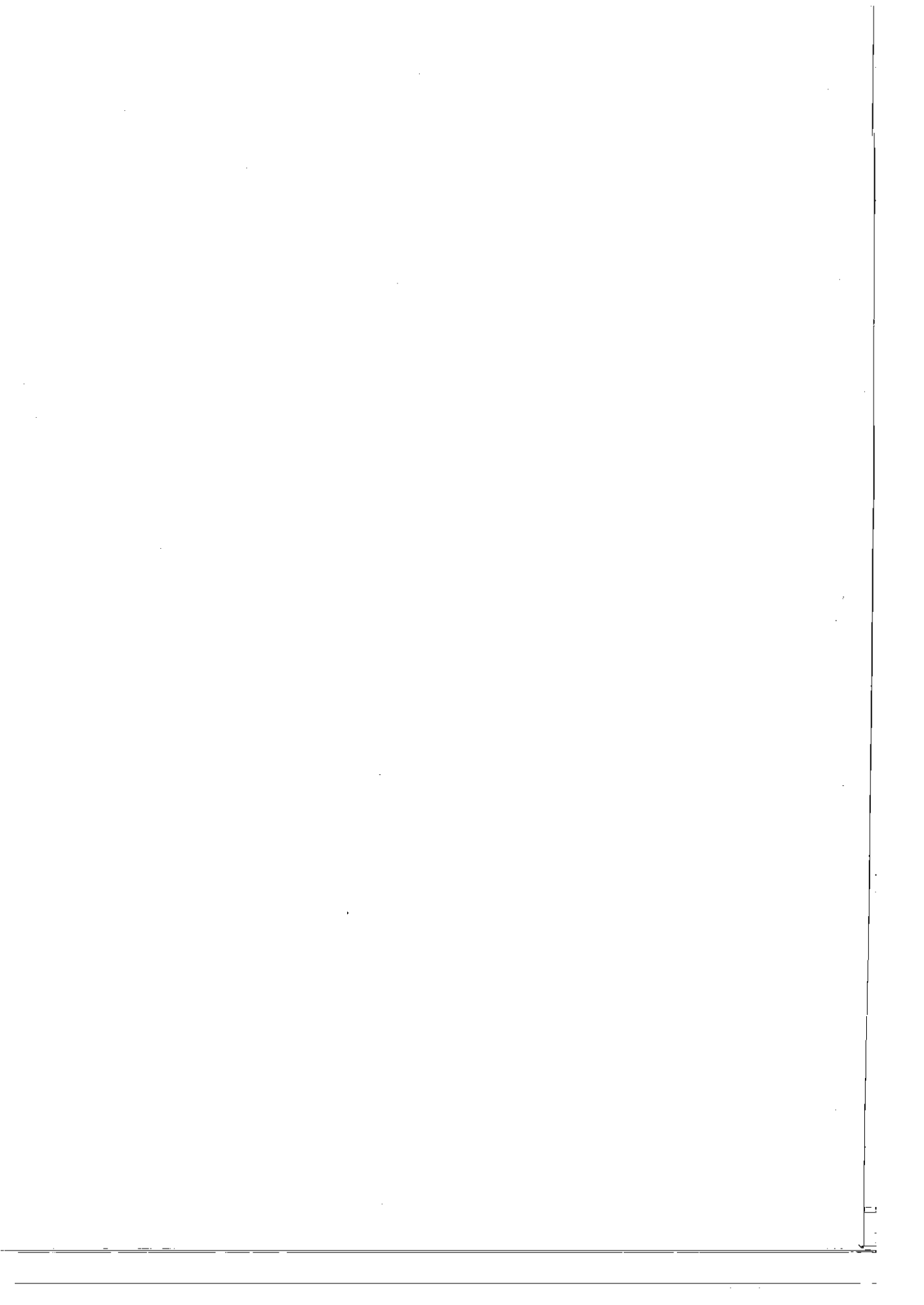
NORSK PLANTENOMENKLATURRÅD FOR HAGEBRUK

Informasjon nr. 5

NAVN PÅ GRØNNSAKER OG KRYDDERPLANTER

Statens fagteneste for landbruket
Moerveien 12, 1430 Ås
Tlf. 64 94 13 65

FORORD

Norsk plantenomenklaturråd for hagebruk har følgende sammensetning og mandat:

Rådet oppnevnes av Institutt for hagebruk ved Norges Landbrukshøgskole og består av en representant fra hver av følgende:

Seksjon blomsterkulturer
" frukt og bær
" grønnsaker
" grøntanleggsplanter
Statens planteavlsråd

Som formann fungerer Norges representant i International Society for Horticultural Science, Commission for Horticultural Nomenclature and Registration. Dette gjelder selv om vedkommende ikke tilhører en av de ovenfor nevnte institusjoner. Rådet konstitueres på nytt etter hver ISHS-kongress.

Rådet ble etablert i 1985. Det skal fungere som et opplysnings- og rådgivingsorgan med sikte på

- * Opplysning utad om gyldighet og endringer innen internasjonal plantenomenklatur.
- * Rådgiving når det gjelder å sette navn på nye norske kultivarer (sorter/cultivated varieties).
- * Rådgiving ved internasjonal registrering av kultivarnavn (sortsnavn).
- * Fastlegging av prinsipp for danning av norske plantenavn.
- * Utarbeiding og anbefaling av norske navn på hagebruksplanter gjennom særlig oppnevnte utvalg, arbeidsgrupper eller personer.
- * Informasjon med sikte på å få innarbeidet anbefalte norske navn på planter og planteprodukt innen hagebruket.

Den foreliggende publikasjon - navn på grønnsaker og krydderplanter - er nr. 5 i rådets publikasjonsserie. Det er tidligere gitt ut følgende publikasjoner:

- Nr. 1 - Navn på dekorasjonsplanter
- Nr. 2 - Navn på sommerblomster
- Nr. 3 - Navn på blomstrende potteplanter
- Nr. 4 - Navn på frukt, bær og nøtter

De tre første er tilsalg i Lanbruksbokhandelen, 1432 Ås, telefon 64 94 98 66, den siste er utgitt av Statens fagtjeneste for landbruket (SFFL).

Rådets sammensetning ved utarbeidelsen av denne publikasjonen har vært: May Sandved - formann, Halvard Baugerød, Sigbjørn Vestrheim, Erling Strømme og Håkon Sønju.

Erling Strømme har vært rådets sekretær og redaktør av publikasjonen.

Norges Landbrukshøgskole

Juni 1993

May Sandved/s./

INNHold

Retningslinjer for valg av norske plantenavn	6
Innledning	7
Botaniske navn med tilsvarende norske navn på plante og produkt, alfabetisk etter slekt	9
Alfabetisk oppslagsliste over norske og en del utenlandske navn	63
Litteratur som er benyttet	77

RETNINGSLINJER FOR VALG AV NORSKE NAVN

NORSK PLANTENOMENKLATURRÅD FOR HAGEBRUK har satt opp retningslinjer for utarbeidelse og anbefaling av norske navn på hagebruksplanter. Hovedpunktene er:

1. Det tas mest mulig hensyn til norske navn brukt i floraverk over ville planter.
2. Norske navn skal så langt råd er være systematiske. Det vil si at slektsnavnet, som skal bestå av et enkelt ord, skal utgjøre stammen i alle artsnavn innen slekten. Artsnavnet dannes ved å føye et prefiks (forstavelse) eller et tilleggsord til slektsnavnet. Enkelte gamle navn som er godt innarbeidet, vil danne unntak.

For monotypiske slekter kan slektsnavnet også være navn for arten. Men navnet bør være slik at det kan utgjøre stammen i flere artsnavn ifall slekten senere vil bli tillagt flere arter.

Slekter med bare en enkelt art som er aktuell i dyrkingssammenheng, behandles som ovenfor.

3. Botaniske slektsnavn kan brukes som det norske slektsnavnet dersom det allerede er innarbeidet, er enkelt og kort og ikke lett fører til bokstaveringsproblem. Slike problem oppstår når et navn blir bokstavert forskjellig på latin og norsk. Dette kan skape forvirring både for fagfolk og det alminnelige publikum. Eksempler: Det er uheldig når Rhododendron på norsk skrives rododendron, når Erica skrives erika og når Jacobinia skrives jako-binia. Inntil en har funnet gode norske navn på slike slekter, må en bruke de botaniske navn (latinske eller latiniserte) med den korrekte skrivemåte.

Prinsippet om latinsk skrivemåte på botaniske navn når de også skal gjelde som norsk navn på planten, lar seg ikke alltid gjennomføre. Unntak vil måtte forekomme når det dreier seg om allerede innarbeidede skrivemåter.

4. Norske navn bør gjelde på tvers av fagfeltene. Det vil si at slektstilhørigheten bør framgå av navnet enten planten nyttes i blomster-, frukt- eller grønnsakdyrking.

INNLEDNING

NORSK PLANTENOMENKLATURRÅD FOR HAGEBRUK har som en av sine oppgaver å anbefale norske navn på dyrkede planer og på de matnyttige produkt. I denne informasjonen vedrørende grønnsaker og krydderplanter har en, i tillegg til de tradisjonelle kulturrene, tatt med endel grønnsaker og krydderplanter som er nye på markedet her i landet og endel som ennå ikke blir markedsført hos oss, men som kan ha stor betydning i andre land. Det er kort angitt hva slags plante og produkt det dreier seg om, hvor planten har sin naturlige utbredelse og hvor dyrkingen foregår.

Prinsippet om at det norske navnet skal dannes ved å tilføye et prefiks til slektsnavnet (se foran nevnte regler for valg av navn), lar seg stort sett gjennomføre. Eksempel: Slekten løk med artene perleløk, kepaløk, pipeløk etc. Unntak må gjøres der en har med gamle vel-etablerte navn å gjøre. Eksempel: Slekten malurt med arten estragon. Når det gjelder fremmede planteslag der som regel bare en eller et fåtall arter av ellers store slekter, nyttes som matnyttige vekster, har en undlatt å foreslå norske slektsnavn. Her er det i første rekke navn på produktet som interesserer.

I noen tilfeller nyttes et annet navn på produktet enn det som nyttes for planten. Det er en fordel om dette kan unngås, men det faller naturlig i enkelte tilfeller å opprettholde et allerede godt innarbeidet produktnavn.

Det er tatt med endel synonymer på tysk, engelsk, svensk og dansk – i denne rekkefølge. For fremmede planteslag, er det også i noen tilfeller angitt navn som nyttes lokalt.

Slektsnavnet bønne burde vært reservert slekten *Phaseolus*. Men uttrykket bønne er blitt tatt i bruk også for andre slekter innen erteblomstfamilien. Det dreier seg for det meste om tropiske belgvekster som vi har liten berøring med her i landet. Nomenklaturrådet finner det i noen av disse tilfeller mest hensiktsmessig å bruke bønnebetegnelsen også på norsk slik det gjøres både på dansk og svensk.

Det samme forhold gjør seg gjeldende for betegnelsen ert. Den burde egentlig bare benyttes for slekten *Pisum*. Men for arter som *Cicer arietinum* (eng. chickpea) og *Tetragonolobus purpureus* (eng. winged pea) kan en vanskelig unngå betegnelsen ert. Dette er også i samsvar med svensk og dansk praksis.

I den omfattende foredlingsvirksomhet og sortsutvikling som har funnet sted innen enkelte grønnsakkulturer er det oppstått en rekke sorter og sortsgrupper som ofte skiller seg sterkt fra det botaniske utgangsmateriale. I systematiseringen av kulturformene har en i stor utstrekning tatt i bruk systematiske enheter som er lite brukt ellers. Det gjelder f. eks. con-varietetet, forkortet convar., som betyr gruppe av varieteter. Betegnelsen nyttes der en har å gjøre med særlig store og variable arter, som f. eks. *Brassica oleracea* og *Pisum sativum*. I grønnsakssystematikken er det ellers brukt flere ulike grupperinger av kulturformene innen de enkelte artene. I dette arbeidet har en funnet det mest hensiktsmessig å følge :

Mansfeld: Verzeichnis landwirtschaftlicher und gärtnerischer Kulturpflanzen (1986).

De norske navneforslag er i stor utstrekning basert på **Gudmund Balvoll: Norske grønsaknamn med korte definisjonar (1969)**. Denne publikasjonen utgjør Balvolls forarbeid til Norsk landbruksordbok. Men da nomenklaturrådet i størst mulig utstrekning har søkt å følge de foran nevnte retningslinjer for navngiving, vil mange av de navn som er valgt, avvike fra dem som er å finne i landbruksordboken.

Nomenklaturrådets navneforslag er blitt forelagt Statens Planteavlslråds fagutvalg for grønnsaker samt endel enkeltpersoner til uttalelse. Kommentarer er innkommet fra Gry Synnevåg, Steinar Dragland, Ragnar Samuelsen, Gudmund Balvoll, Henrik Weisæth og Gunnar Weisæth. Nomenklaturrådet er takknemlig for de verdifulle kommentarer som på denne måten er innkommet.

Nomenklaturrådet er klar over at enkelte av de foreslåtte navn kan være kontroversielle. Det er takknemlig for reaksjoner og for forslag som vil bli vurdert i samband med framtidig revisjon og supplering av navnelisten.

Figurene i denne publikasjonen er tatt fra **Rehm & Espig; Die Kulturpflanzen der Tropen und Subtropen (1984)**, **B. Brouk; Plants consumed by Man (1975)** og **Mansfeld; Verzeichmis landwirtschaftlichen und gärtnerischen Kulturpflanzen (1986)**. Rådet er forlagene meget takknemlig for tillatelsen til å nytte disse figurene.

BOTANISKE NAVN MED TILSVARENDE NORSKE NAVN PÅ PLANTE OG PRODUKT

Anbefalt plantenavn på norsk er oppført til høyre for det botaniske navnet. I de tilfeller navnet på produktet (den matnyttige del av planten) avviker fra navnet på planten, er dette angitt med fete typer til slutt i omtalen.

Det er tatt med endel vanlige navn på tysk, engelsk, svensk og dansk. Dette er utelatt når de utenlandske navnene avviker lite fra de norske.

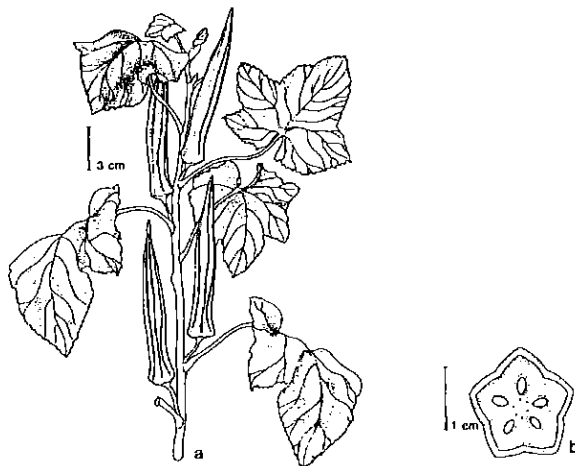
Abelmoscus Medik - MALVACEAE

Rundt 20 arter, ettårige og flerårige urter, tropisk - subtropisk Asia.

A. esculentus (L.) Moench. (*Hibiscus esculentus* L.)

okra

Opptil 3 m høge, ettårige planter med store, brede blad, 10-20 cm lange frukter (kapsler) med femkantet eller sylindrisk tverrsnitt. Umodne, sprø frukter er viktig grønnsak i Asia (figur 1). Okra, gombo, lady's finger

Figur 1. Okra (*Abelmoschus esculentus*), (a) skudd med frukter, (b) tverrsnitt av frukt, etter Rehm & Espig, 1984

Acorus L. - ARACEAE

kalmus

To arter, hardføre, flerårige urter, sump- og myrplanter, nordlige områder.

A. calamus L.

vanlig kalmus

Kjøttfulle røtter (rhizomer), dyrkes i enkelte deler av Asia, Europa og Nord-Amerika. Ofte nyttes ville forekomster. Røttene inneholder eteriske oljer, nyttes i medisinen, som krydder og til smaksetting.
Kalmus, calamus, sweet flag, flagroot
kalmusrot

Allium L. - LILIACEAE

løk

Rundt 400 arter, ett- og flerårige, løk- og rhizomdannende. Bladverket avgir sterk lukt ved knusing. Mange gamle kulturplanter, flere arter kjennes bare i kultur.

A. ampeloprasum L.

perleløk

Små, flerårige planter med flate blad, mange, små løk. Brukes mest som sylteløk.
Ackerknoblauch, Sommerknoblauch, perenniel sweet leek, pärlök

A. cepa L.

kepaløk

Toårig, hule blad, vanligvis en stor hovedløk, mange kulturformer.

var. *ascalonicum* Backer

sjalottløk

Hovedløken danner mange småløk (figur 2).

To sortgrupper som går over i hverandre:

a) Potetliknende løk, relativt mild smak: **potetløk**

Kartoffelzwiebel, multiple onion, potato onion, potatisløk, kartoffelløg

b) Kantet sideløk, skarpere smak: **sjalottløk**

Schalotte, shallot, schalottenløk, skalottløg

var. *cepa*

kepaløk

Stor enkeltløk, rød, gul eller kvit (figur 2).

Kepazwiebel, garden onion, rødløg

Kepaløk høstet på et tidlig stadium og omsatt med blad: **salatløk**

Kvite småløk til pickles: **søvløk, sylteløk**

Små løk av gule sorter: **stjerneløk**

A. fistulosum L

Flerårig, hule blad, lite utviklet løk, bladene nyttes som grønnsak (figur 2).

Winterzwiebel, welsh onion, stone leek, pibeløg

pipeløk

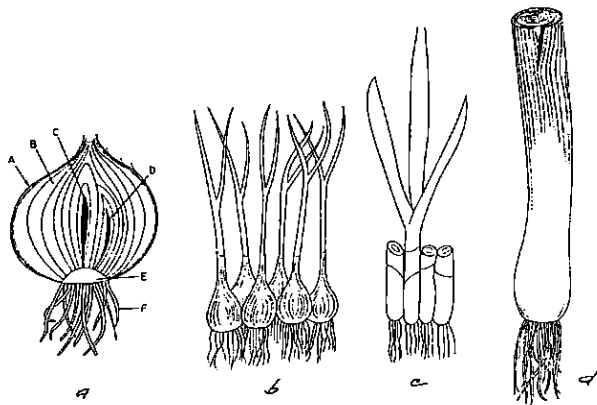
A. porrum L. (*A. ampeloprasum* var. *porrum* Reg.)

Toårig, brede, flate blad og kraftige, tette bladslirer (figur 2).

Porree, Winterlauch, leek, purjoløk, purjo, porre

purre

purreløk

Figur 2. (a) **Kepaløk** (*Allium cepa* var. *cepa*), snitt av løk med (A) tørre dekkskjell, (B) kjøttfulle løkksjell, (C) hovedknopp, (D) sideknopp, (E) stengel og (F) røtter, (b) **sjalottløk** (*A. c.* var. *ascalonicum*), (c) **pipeløk** (*A. fistulosum*) og (d) **purreløk** (*A. porrum*), etter B.Brouk, 1975

A. x proliferum (Moench) Schrad. ex Willd.

(*A. fistulosum* x *A. cepa*, *A. cepa* var.

viviparum (Metzg.) Alef.)

Flerårig, hule blad, danner småløk i blomsterstanden. Disse og hovedløken nyttes som grønnsak.

Luftzwiebel, Bulbenzwiebel, top onion, tree onion, etageløg

luftløk

A. sativum L. var. *sativum*

Flerårig, flate blad, løk med meget sterk smak.

Knoblauch, common, garlic, vitløk

var. *ophioscorodon* (Link) Döll

Schlangen (knob) lauch, Echte Rockenbolle, Rocambole, gigant garlic, serpent garlic, rocambole, slange-hvidløg

kvitløk

slangekvitløk

- A. schoenoprasum* L. var. *schoenoprasum* graslök
 Flerårig, tueddannende, hule blad, nyttes som grønnsak eller krydder.
 Schnittlauch, chive, graslök, purløg
 var. *sibiricum* (L.) Garcke sibirgraslök
- A. tuberosum* Rottl. ex. Spreng. kinagraslök
 Avlang løk på kraftige, underjordiske utløpere. Flate blad som nyttes som grønnsak eller krydder.
 Chinese chive, garlic chive, oriental garlic, kinaløg
- Amaranthus* L. - AMARANTHACEAE amarant
 Rundt 50 arter, grove, ettårige urter, varme, ofte tropiske strøk, dyrkes mest for pryd, men i Asia dyrkes noen arter som bladgrønnsaker. Har også velsmakende frø.
- A. tricolor* L. buskamarant
 Store, ovale, ofte sterkt flekkede og fargede blad, dyrkes som bladgrønnsak (figur 31).
 Chinese spinach, chinese amaranth, tampale og mange andre lokale navn i Asia.
- Anethum* L. - APIACEAE
 To til tre arter, ett- og flerårige urter med findelte blad og gule blomster i skjerm. Karakteristisk lukt.
- A. graveolens* L. dill
 Blad, blomsterstand og frukt nyttes som krydder.
 Dill, Gurkenkraut, dill, dild.
 Alt etter hvilken plantedel som nyttes, brukes betegnelsene bladdill, grønn dill, skjermdill, krondill.
- Angelica* L. - APIACEAE
 Rundt 50 arter, flerårige urter, nordlige halvkule, New-Zealand, kvite til grønne blomster i toppstilte skjærmer.
- A. archangelica* L. (*Archangelica officinalis Hoffm.*) kvann
 1 m høy, snau stengel, grønnkvite kronblad, sterk lukt.
 2 underarter:
 ssp. *archangelica* fjellkvann
 Nordlige Skandinavia, opptil 1600 m o.h., 7-8 mm lange frukter

med kvasse ribber.

ssp. *litoralis* (Fr.) Thell.

Langs kysten av Norge og Østersjøen, 5-6 mm lange frukter med butte ribber.

Kvann er gammel nytte- og legeplante, dyrkes for framstilling av velluktende olje, stengel og blad nyttes som grønnsak.

En form med nesten eller helt kompakte bladskaft er spredd fra Voss (*A. a.* var. *maiorum* Fægri)

Engelwurz, Erzengelewurz, garden angelica, wild parsnip, ädel kvanna, strätta, kvan

strandkvann

vossakvann

Anthriscus Pers. - APIACEAE

Rundt 12 arter, ett- og flerårige urter, blad sterkt oppdelt, selleri-liknende smak.

A. cerefolium (L.) Hoffm.

Rundt 40 cm høy, tynne, myke blad som nyttes som grønnsak. Gartenkerbel, kerbel, chervil, kørvell

kjørvel

Apium L. - APIACEAE

Rundt 20 arter, aromatiske urter.

selleri

A. graveolens L.

Toårig, sterktlukende bladverk, mange kulturformer.

var. *dulce* (Mill.) Pers.

Gule eller grønne bladstilker (figur 3).

Sorter med kvitgule stilker - **bleikselleri**

Stielsellerie, celery, bladselleri, blekselleri

var. *rapaceum* (Mill.) Gaud.

Stor, knollformet rot-stengedel (figur 3).

Knollensellerie, Wurzelsellerie, celery, turniprooted celery, rotselleri

var. *secalium* Alef.

Mindre rot, velsmakende blad og bladstilker.

Schnittselleri, soup celery, bladselleri

hageselleri

stilkselleri

knollselleri

snittselleri

Arachis L. - FABACEAE

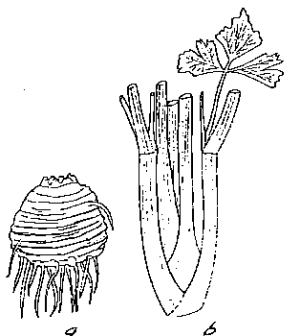
12-15 arter, mest ettårige urter, Sør-Amerika. Frukten en fiberaktig skolm som modnes i jorden, 1-3 frø i skolmen.

A. hypogaea L.

peanøtt

Avlange, ertestore, eggehviterike frø, viktig som snacks, ristet og/eller saltet, ellers viktig til framstilling av olje og "peanut butter".

Erdnuss, peanut, goober, groundnut, grass nut, earth nut, monkey nut, pindar, jordnød

Figur 3. (a) Knollselleri (*Apium graveolens* var. *rapaceum*), (b) stilkselleri (*A. g.* var. *dulce*), etter B.Brouk, 1975

Armoracia Gärttn., Meyer et Scherb. - BRASSICACEAE

3 arter, urter med dyptgående røtter og store, rosettstilte blad.

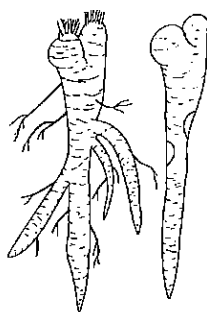
A. rusticana Gärttn., Meyer et Scherb.

pepperrot

Flerårig, lange, tykke rotteger, store opprette blad (figur 4).

Røttene nyttes i frisk tilstand eller tørkes og males og nyttes som krydder.

Meerrettich, horseradish, pepperrot, peberrod

Figur 4. Pepperrot (*Armoracia rusticana*), tilvenstre eldre rot, tilhøgre vanlig handelsvare, etter B.Brouk, 1975

Arracacia E.N. Bauer - APIACEAE
Rundt 40 arter, flerårige urter, Sør-Amerika.

A. xanthorrhiza E.N. Bauer
Tykke, velsmakende røtter. Dyrkes i tropiske fjellområder i Sør-Amerika. Unge blad nyttes som krydder, eldre blad og røtter også som fôr.
Peruvian carrot, P. parsnip, apio, arracacha
arracacharot

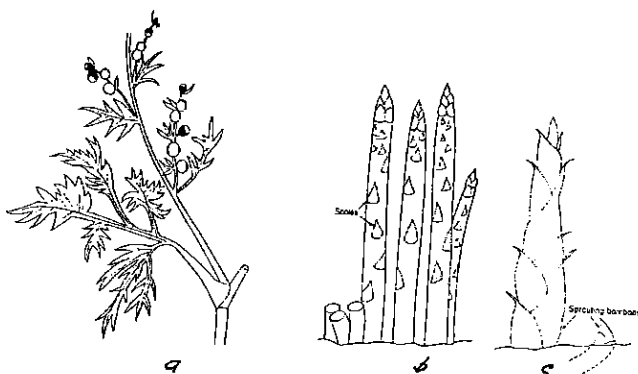
Artemisia L. - ASTERACEAE **malurt**
Stor slekt med mest aromatiske, ett- og flerårige urter eller busker, tørre områder på den nordlige halvkule.

A. absinthium L. **malurt**
Flerårig urt, blad eller blomsterstand brukes som krydder i frisk eller tørket tilstand (figur 5).
Wermuth, Absinth, absinth, common wormwood, malört

A. dracunculus L. **estragon**
Flerårig urt, rotstokker, lange smale blad, brukes som krydder.
Estragon, Dragon, tarragon, dragon, esdragon

Asparagus L. - LILIACEAE **asparges**
Stor slekt, flerårige urter og treaktige busker, enkelte klatreplanter, ofte med kraftig rotstokk.

A. officinalis L. **matasparges**
Flerårig, sterkt forgrenet stengel, nåleformede dverggrener. Unge skudd fra rotstokken snittes på et tidlig stadium og nyttes som grønnsak (figur 5).
Spargel, garden asparagus, comen a., sparris, asparges

Figur 5. (a) Malurt (*Artemisia absinthium*), (b) matasparges (*Asparagus officinalis*), unge skudd og (c) bambusskudd (*Bambusa spp*), skudd som bryter fra basis, etter B.Brouk, 1975

Atriplex L. - CHENOPODIACEAE

Rundt 100 arter, vid geografisk utbredelse, ofte på saltrik jord, urter eller busker med melaktig belegg.

melde

A. hortensis L.

Ettårig, opptil 2 m høy, med store blad som nyttes som grønt i matlaging. Sorter med gule eller mørkerøde blad viktige pryddplanter.

Gartenmelde, orash, garden orach, mountain spinach, trädgårdsmälla

hagemelde

Bambusa Schreb. - GRAMINEAE/POACEAE

Rundt 100 arter, kraftigvoksende, flerårige grasvekster, mest i tropisk og subtropisk Asia. Noen er viktige pryddplanter, andre spiller stor rolle som tømmer og som råstoff for seluloseproduksjon og atter andre har unge, sprø skudd som nyttes som grønnsak - **bambusskudd**.

Også arter innen andre bambuslekter, særlig

Dendrocalamus asper (Schult) Backer ex Heyne, dyrkes for høsting av bambusskudd (figur 5).

bambus

Basella L. - BASELLACEAE

5 arter, urteaktige klatreplanter, tropisk Asia og Afrika. Unge skudd og blad nyttes som grønnsak (figur 6).

B. alba L.

Ettårig klatreplante med opptil 10 m lange skudd, store ovale blad (figur 6). Dyrkes som grønnsak i store deler av tropene. Varieteten *rubra* har røde skudd og blomster. Mange navn i Asia og Afrika.

Malabar spinach, Indian spinach

basella

Figur 6. *Basella* (*Basella alba*), skuddspiss, etter Rehm & Espig, 1984

Beta L. - CHENOPODIACEAE

Rundt 12 arter, urter, ofte med fortykket rot-stengedel.

bete

B. vulgaris L.

Bare kjent i kultur. Flere ulike kulturformer.

var. *conditiva* Alef.

Kjøttfull rot-stengedel.

Sorter med rødt kjøtt - **rødbete**

Rote Rübe, Salatrübe, garden beet, table beet

Sorter med gult kjøtt - **gulbete**

Kvite sorter - **kvitbete**

var. *vulgaris* (var. *cicla* L.)

Uten fortykket rot-stengedel, matnyttige blader, også kalt mangold og spinatbete.

Sorter med kjøttfulle bladstilker - **stilkbladbete**

Stielmangold, Stengelmangold, chard, Swiss chard

Sorter der fortrinnsvis bladene nyttes som grønnsak - **snittbladbete**

Schnittmangold, Beisskohl, leaf beet, spinach beet

kulturbete

matbete

bladbete

Borago L. - BORAGINACEAE

Tre arter, ett- og flerårige urter, Middelhavsområdet.

B. officinalis L.

agurkurt

Ettårig, 30-60 cm høy plante med stivhårete blad. Blomster og blad nyttes som krydder og som salat.

Borretsch, Gurkenkraut, borage, gurkört, hjulkrone

Brassica L. - BRASSICACEAE

kål

Ca 40 arter, mest ett- og toårige, men også noen flerårige, urter eller små busker. Mange kulturformer.

B. juncea (L.) Czern.

sennepskål

Ettårig, grunnstilte blad, nyttes som salat, av frøene fremstilles olje og brun sennep, også kalt sareptasennep eller brun sennep.

Kvit sennep - se *Sinapis alba*.

Sarepta-Senf, Indischer Senf, Indian (brown) mustard, leaf mustard

B. napus L. ssp. *rapifera* Metzg.

kålrot

Tykk rot-stengeldel med kvitt eller gult kjøtt. Også kalt kålrabi. Kohlrübe, Wruke, Steckrübe, swede, swedish turnip, rutabaga, kålroe

B. oleracea L. ssp. *oleracea*

dyrka kål

convar. *acephala* (DC.) Alef.

var. *sabellica*

grønnskål

Sterkt grønne, finkrusede blad.

Grün- eller Braunkohl, kale, curled kitchen kale, kruskål

convar. *botrytis* (L.) Alef.

var. *botrytis* L.

blomkål

Hode dannet av kjøttfulle, modifiserte blomsterstander, kvite og grønne sorter, også sorter med "toppede" hoder, kalles Romanesco eller romakål.

Blumenkohl, Karfiol, Kasekohl, cauliflower

var. *italica* Plenck

brokkoli

Likner blomkål, men har løse, langstrakte hoder med fullt utviklede blomsterknopper i hodet.

Spargelkohl, Brokkoli, sprouting broccoli, asparagus broccoli, sparriskål, broccoli

convar. *capitata* (L.) Alef.

var. *capitata* L.

hodekål

Faste hoder, også kalt kvitkål.

Rødfargede sorter - **rødkål**

Sorter med spisse hoder - **spisskål**

Tidlige, middels tidlige og seine sorter henholdsvis tidligkål, sommerkål, høstkål og vinterkål.

Kopfkohl, Weisskohl, Rotkohl, cabbage, head cabbage, huvudkål, hovedkål, hvidkål, rødkål

var. *sabauda* L.

savoikål

Noe løsere hoder, blad sterkt kruset og buklet.

Wirsingkohl, Welschkohl, savoy cabbage, virsingkål, savojkål
convar. *caulorapa* (DC.) Alef.

var. *gongylodes* L.

knutekål

Toårig, stengelen nepeliknende oppsvulmet ved basis, grønne og purpurfargede sorter.

Kohlrabi, Oberkohlrabi, turnip kale, turnip cabbage, kålrabi, knudekål

convar. *fruticosa* (Metzg.) Alef.

var. *gemmifera* DC.

rosenkål

Kraftig stengel, danner hoder i bladhjørnene.

Rosenkohl, Brussels sprout, brysselkål

B. rapa L.

åkerkål

ssp. *chinensis* (L.) Hanelt

stilkål

Ett- eller toårig, grunnstilte blad som plukkes enkeltvis og nyttes som grønnsak, viktig grønnsak i Kina (paak tsoi, paak choi).

Chinakohl, Chinese mustard, chinese cabbage, salladkål

ssp. *pekinensis* (Lour.) Hanelt

kinakål

Ettårig, svakt tannede blad med bred, flat stilk, oftest et langstrakt hode. Kinesisk opprinnelse (pe-tsai).

Pekingkohl, Chinakohl, Chinese cabbage, Shantung cabbage, salladskål

ssp. *rapa*

nepe

Toårig, fortykket rot-stengeldel, kraftige blad, en av våre eldste rotvekster. Mange sortgrupper. Vi skiller mellom **matnepe** og **førnepe** (turnips).

Wasser-Rübe, Weisse Rübe, turnip, rova, roe, majroe

Cajanus DC. - FABACEAE

To arter, busker, tropiske strøk, flat, langstrakt belg.

C. cajan (L.) Millsp.

cajanbønne

Tropisk Afrika, opprettvoksende, belgen håret, opptil 7,5 cm lang, sammensnørt mellom frøene, små, flate frø. Viktig før- og grønnsakvekst i tropiske områder, særlig i India (figur 7).

Straucherbse, Strauchbohne, Taubenerbse, Cajan, catjang,

Congo pea, catjang pea, pigeon pea, red gram, ærtebønne

Canavalia DC. - FABACEAE

50 arter, tropiske urter, delvis klatrende, skolmene store, flate, treaktige, kraftige ribber eller vinger, tropiske - semitropiske strøk. Enkelte arter nyttes til fôr, andre har frø som nyttes til mat.

C. ensiformis (L.) DC.

jackbønne

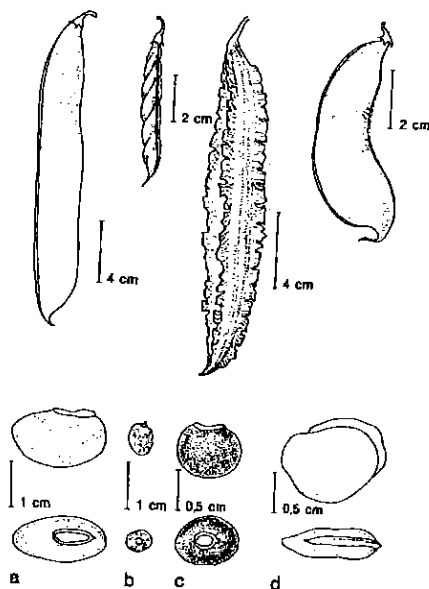
Flerårig, opprettvoksende, omlag 1 m lange skudd, opptil 30 cm lange skolmer, tropisk Amerika. Unge skolmer blir nyttet som grønnsak etter koking, ansees for giftige i rå tilstand (figur 7). Jackbohne, Madagascarböhne, Schwertbohne, jack bean, wonder bean, giant stock bean, horse bean

C. gladiata (Jacq.) DC.

sverdbønne

Ettårig, slyngende eller nesten opprettvoksende, likner foregående, skolmene 3-4 cm brede og 25 cm lange, frøene 2-3 cm lange, flate, mørkrøde, rosa eller brune. Dyrkes i tropene, unge skolmer og frø nyttes som grønnsak, skal være giftige i rå tilstand.

Schwertbohne, sword bean

Figur 7. Skolm og frø av (a) jackbønne (*Canavalia ensiformis*), (b) cajanbønne (*Cajanus cajan*), (c) goabønne (*Psophocarpus tetragonolobus*) og (d) lablab (*Lablab purpurus*), etter Rehm & Espig, 1984

Capparis L. - CAPPARIDACEAE

Tropiske eller subtropiske trær og busker.

C. spinosa L.

Middelhavsområdet. Blomsterknoppene, kapers, brukes som krydder. Tørkes og legges i salt og eddik.
Kapern, capers

kapers

Capsicum L. - SOLANACEAE

Rundt 20 arter, flerårige urter, tropisk Amerika. Frukten et bær med mange frø, varierer i størrelse, form og farge og i skarphet i smaken.

paprika

C. annuum L.

Til denne arten hører sågodtsom alle sorter som dyrkes i Europa. En skiller mellom sorter med mild smak - **grønnsakpaprika** og sorter med skarp smak - **krydderpaprika**, også kalt **cayennepepper**. Krydder ("chili powder") fremstilles av tørkede frukter (figur 8).

Gemüsepaprika, Spanischer Pfeffer, Gewürzpaprika, sweet pepper, garden p., chilli p., cayenne p., spansk p., peperoni, sød peber

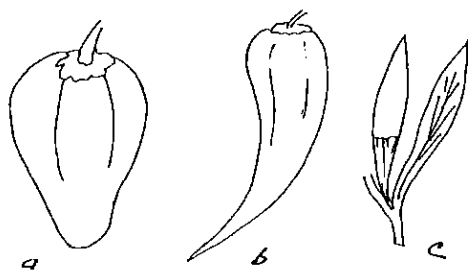
paprika

C. frutescens L.

Likner *C. annuum*, men blomstene ofte to eller flere sammen i et knippe, fruktene smale og spisse (figur 8). Dyrkes i Mellom-Amerika for framstilling av sterktsmakende sauser (tabasco sauce).

tabascopepper

tabasco-
paprika

Figur 8. **Paprika** (*Capsicum annuum*), a og b ulike fruktformer, c **tabascopepper** (*C. frutescens*), etter B.Brouk, 1975

Carum L. - APIACEAE

Rundt 30 arter, urter med sterkt oppdelte blad.

karve

C. carvi L.

Ett - toårig, pelerot, findelte blad. Unge blad brukes som spinat - **karvekål**, frø nyttes som krydder.

Kümmel, caraway, kummel, kummin, kommen

karve

Chaerophyllum L. - APIACEAE

Rundt 35 arter, to- til flerårige urter, Europa, Sentral-Asia, Nord-Amerika. Kvite, små blomster i sammensatte skjærmer.

kjeks

C. bulbosum L.

Opptil 1 m høy, toårig plante med kjøttfull, gulrotliknende rot. Rot og unge blad nyttes som grønnsak. Det skilles mellom to underarter, spp. *bulbosum*, Mellom- og Sørøst-Europa og ssp. *prescottii*, utbredt i de skandiaviske land.

Kerbelrübe, Knollenkerbel, turniprooted chervil, rotkørvel, knoldet hulsvøb

knollkjeks

Cicer L. - FABACEAE

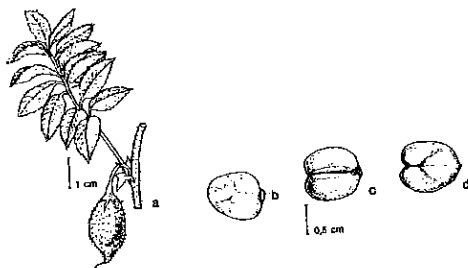
Rundt 14 arter, urter, Asia, kort, flat skolm med store frø.

C. arietinum L.

Ettårig, 30 - 60 cm høy plante, skolm med 1 til 2 frø, umodne frø nyttes som grønnsak i Middelhavslandene og store deler av Asia, den viktigste belgfrukt i India (figur 9).

Kicherbse, chickpea, Egyptian pea, Bengal gram, kikært, kikerært

kikert

Figur 9. Kikert (*Cicer arietinum*), a blad og skolm, b og c frøet sett fra ulike sider, etter Rehm & Espig, 1984

Cichorium L. - ASTERACEAE

9 arter, urter med pelerot og melkesaft, mest utbredt i Middelhavsområdet.

C. endivia L.

Ett- eller toårig, blad i tett rosett, avlange, mer eller mindre flikede, bitter smak. Flere kulturformer.

var. *crispum* Lam.

Krusede blad i åpen rosett.

Krause Winterendivie, curled endive, krusig endivie, moskruset endivie

var. *latifolium* Lam.

Bladene helrandet, mer hodedannende enn krusendivie.

Breitblattrige Endivie, escarole, broadleafed endive, bredbladig e. bredbladet e.

endivie

krus-
endivie

breiblad-
endivie

C. intybus L.

Flerårig, ca 1 m høy stengel, nedre blad brede, ugras i store deler av verden. Flere kulturformer.

var. *foliosum* Hegi

Ved driving i mørke danner bladverket lange hoder - **salatsikori**, også kalt Julesalat (figur 10).

Sorter med faste, røde hoder - **rød hodesikori**, også kalt radicchio.

Sorter med løse hoder (Zucherhot) - **sommersikori**

Salatzichorie, chicory, witloof, witloof chicory, julsallad, citronsalad, sikoriesalat

var. *sativum* Lam. et DC

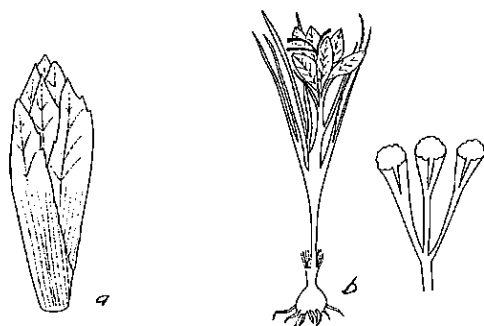
Roten nyttes som erstatning for eller som tilsetning til kaffe.

Wurzelzichorie, Kaffeezichorie

sikori

bladsikori

rotsikori

Figur 10. (a) Sikori (*Cichorium intybus*) og (b) safrankrokus (*Crocus sativus*), etter B.Brouk, 1975

Cinnamomum Schaeffer - LAURACEAE kanel

Rundt 250 arter, alltidgrønne, aromatiske trær og busker, Asia, Australia. Av mange arter utvinnes eteriske oljer, men viktigst er framstillingen av krydderet kanel av barken.

C. aromaticum Nees (*C. cassia* Bl.) kassiakanel

Her nyttes barken av 6-10 år gamle trær. I tillegg høstes knopper (cassia buds) som tørkes og også nyttes som krydder.

Chinesische Zimt, Zimtkassia, Chinese cassia, Chinese cinnamon

C. verum J.S.Presl. (*C. zeylanicum* Bl.) ceylonkanel

Innerbarken av 1-2 årige skudd rulles sammen til trange rør (quills) for eksport. Blir vanligvis malt til et fint pulver. Reknes som et bedre krydder enn kassiakanel.

Ceylon-Zimt, Ceylon cinnamon, cinnamon

Citrullus Schrad. - CUCURBITACEAE

3 arter, krypende urter, tropisk Afrika og Asia, stor, melonliknende frukt.

C. lanatus (Thunb.) Matsum. et Nakai (*Cucurbita citrullus* L.,
Momordica lanata Thunb., *Citrullus vulgaris* Schrad.)
ssp. *vulgaris* (Schrad.) Fursa var. *vulgaris* vannmelon

Frukten stor, grønn, mer eller mindre stripet, rødt, oransje, gult eller kvitt, saftfullt kjøtt, mange svarte frø, men også sorter med lite frø. Viktig frukt i varme strøk rundt hele kloden.

Wassermelone, water melon

Colocasia Schott - ARACEAE

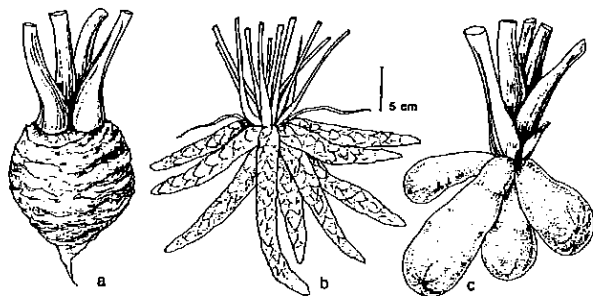
6 arter, storbladede, flerårige urter, sumpplanter, tropisk Asia. Nyttedelvis som dekorasjonsplanter.

C. esculenta (L.) Schott taro

Kort, tykk, opptil 4 kg tung, betelignende rot-stengeldel, tett besatt med bladarr, stivelsesrik. Nytted som mat eller dyrefôr, unge skudd nyttes som grønnsak etter koking, giftige som rå.

Viktig matplante i tropiske strøk, særlig i Asia. Mange sorter. Også kalt elefantøre (figur 11).

Taro, eddo, dasheen

Figur 11. Knoller av (a) taro (*Colocasia esculenta*), (b) pilrotmaranta (*Maranta arundinacea*) og (c) okumo (*Xanthosoma sagittifolium*), etter Rehm & Espig, 1984

Coriandrum L. - APIACEAE

To arter, ettårige urter, Europa og Asia. Kvite, røde eller rosa blomster i sammensatte skjærmer.

koriander

C. sativum L.

Opptil 1/2 m høy, blad med sterk duft, mye brukt i kinesisk matlaging, fruktene viktig krydder.
Koriander, coriander

koriander

Crocus L. - IRIDACEAE

Knolldannende urter, mest Middelhavsområdet.

krokus

C. sativus L.

Bare kjent i kultur. Dyrking mest i Middelhavsområdet, India, USA. Griffelspissene med arrene tørkes og males, og det gule pulveret, safran, nyttes til farging og til smaksetting (figur 10).
Safran, saffron
safran

safrankrokus

Cucumis L. - CUCURBITACEAE

Vel 20 ettårige arter med krypende og klatrende vekst, Afrika og Asia. Frukten et kjøttfullt bær, oftest med mange frø.

C. melo L.

Gammel kulturplante, særlig i Midt-Østen og Asia. Mange lokale sorter og sortsgrupper i tillegg til mange sorter som er utviklet i Europa og USA for kommersiell produksjon.

melon

Zuckermelone, Melone, melon, musk melon, cantaloupe, kantalupp, nettmelon, suktermelon	
Mansfeld (1986) fører opp 11 sortsgrupper. Av disse har følgende størst betydning:	
convar <i>ambiguus</i> (Pang) Greb.	amerikansk suktermelon
Den yngste sortsgruppen, særlig utviklet i USA (Rocky Ford melon). Nettmønstreret overflate.	
convar. <i>conomon</i> (Thunb.) Greb.	grønnsak-melon
Gamle sorter, India, Sentral- og Øst-Asia. Brukes mest kokt eller syltet.	
Gemüse-Melone, Oriental pickling melon, Chinese white cucumber	
convar. <i>dudaim</i> (L.) Greb.	prydmelon
Enkelte sorter (chitos) dyrkes i Sør-Europa og USA som pryddplanter, fruktene syltes. Små frukter (dudain) brukes også som parfyme (bæres i håndvesken).	
Ziermelone, Queen Anne's pocket melon, garden melon, mango melon	
convar, <i>flexuosus</i> (L.) Greb.	slangemelon
Slangeaktige, som regel bøyde frukter. Mest Iran, Afghanistan. Bare unge frukter spises. Sortsgruppen er ved å forsvinne, erstattes av agurk.	
Schlängenmelone, snake melon, serpent melon	
convar. <i>melo</i> (C. melo L.)	kantalupp-melon
Sorter mest av europeisk opprinnelse. Viktige sorter: Honningmelon, Ogenmelon (kjent sort fra Israel). Gruppen omfatter ellers viktig dessertfrukter både i Europa og USA.	
Kantalupe, cantaloupe	
convar. <i>zard</i> (Pang.) Greb.	vintermelon
Sorter av mellom-asiatisk og iransk opprinnelse. Meget god spisekvalitet.	
Wintermelone, Persische Melone, winter melon	
C. metuliferus E. Mey. ex Schrad.	hornmelon
Store, hjerteformede blad, 10-12 cm lang, pigget frukt, rød som moden. Tropisk og sørlige Afrika.	
Afrikanische Gurke, kiwano, horned melon, jelly melon, african horned cucumber, afrikamelon, afrika-agurk	
C. sativus L.	agurk
Rankende plante med klatretråder, stivhåret stengel, store hjerteformede blad, frukten oval til langstrakt, mer eller mindre tagget, høstes og brukes mest umoden.	
Gurke, cucumber, gurka	

Sortsgrupper:

Slanke, svakt taggedede, frøløse frukter - **slangeagurk**

Schlangengurke, greenhouse cucumber, slanggurka

Små frukter som høstes på et tidlig stadium og nyttes til sylting - **drueagurk/sylteagurk**

Traubengurke, gherkin, pickling cucumber, druvgurka

Frukt som høstes nesten modne (20-30 cm lange) og brukes til sylting - **asieagurk**

asiegurka, asier

Cucurbita L. - CUCURBITACEAE

gresskar

Over 20 arter, urteaktige, rankende eller buskaktige planter med klatretråder, vesentlig hjemmehørende på det amerikanske kontinent. De amerikanske betegnelsene squash og pumpkin nyttes for sorter innen alle de tre nedenfornevnte artene.

Summer squash, **sommergresskar**, brukes for frukt som spises umoden. Så godt som alle sorter av sommergresskar tilhører

C. pepo. Til denne arten hører imidlertid også visse sorter av winter squash, **vintergresskar**, det vil si gresskar som spises godt modne og som kan lagres for vinterbruk. Det er ikke noe klart skille mellom pumpkin og winter squash. Sorter som nyttes til paier, til dyrefôr og til de tradisjonelle halloween-lyktene, kalles i Amerika for pumpkin.

Betegnelsen gourd nyttes i engelsktalende land for frukter innen flere slekter av gresskarfamilien, men som regel bare når frukten utvikler et hardt og varig skall. I Nord-Amerika bruker en betegnelsen fortrinnsvis når det er tale om særlig dekorative eller egenartede frukter.

C. maxima Duch. ex Lam.

kjempegresskar

Ettårig, store, mest runde, i noen tilfeller noe flattrykete frukter.

Flere sortsgrupper.

Riesenkürbis, Speisekürbis, autumn and winter squash, pumpkin, jättepumpa, centnerkürbis, centnergræskar

C. moschata (Duch. ex Lam.) Duch. ex Poir.

muskatgresskar

Ettårig, sterkt lappede blad, stor variasjon i fruktform, vanligvis langstrakt og kroket. Flere sortsgrupper. Viktig i Mellom-Amerika.

Moschuskürbis, Bisamkürbis, pumpkin, crookneck squash, winter squash, moskusgræskar

C. pepo L.

mandelgress-
kar

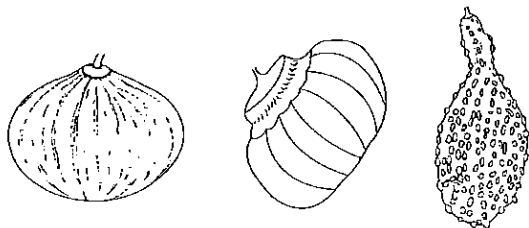
Kraftigvoksende, bladene store, spissflikede.

Mange sortsgupper (figur 12). De sommergresskar-sorter vi dyrker i Norge, tilhører for det meste denne arten. Brukes til sylting. Sorten Zucchini (kalt Gourgette i Frankrike og Storbritannia, Zucchetti i Italia) likner på agurk, selges halvt utvokst, snittes, syltes, kokes eller stekes.

Spesielle sorter til pryd - **pyntegresskar**

De kan være giftige.

Mandelkurbis, Gartenkürbis, sommer pumpkin, autumn pumpkin, squash, gourd, vegetable marrow, matpumpa, mandelgræskar

Figur 12. Ulike gresskarsorter, etter B.Brouk, 1975

Cuminum L. - APIACEAE

C. cyminum L. (*C. odorum* Salisb.)

spisskarve

Eneste art, ettårig, opptil 15 cm høy med trådformede blad, kvite eller rosa kronblad, gammel krydderplante, særlig i Kina.

Frukten brukes til fremstilling av olje, til krydder og til smaksetting av likører (figur 13).

Kreuzkümmel, Roman caraway, cumin, pepparkuminum, spidskommen

Figur 13. (a) Spisskarve (*Cuminum cyminum*), (b) guar (*Cyanopsis tetragonolobus*), etter B.Brouk, 1975

Curcuma Roxb. - ZINGIBERACEAE

Vel 65 arter, robuste, rhizomdannende, flerårige urter, tropisk Asia. Vakre blomsterstander, brukt endel som prydblatter.

C. longa L. (*C. domestica* Val.)

Korte, knollformede rhizomer med gult kjøtt. Dyrkes i tropene. Gurkemeie som brukes både som krydder og fargestoff, fremstilles av tørkede og malte rhizomer (figur 35).
Gelbwurzel, Kurkuma, turmeric

gurkemeie

Cynara L. - ASTERACEAE

11 arter, grove, flerårige urter, blomsterkorgene store med læraktige dekkblad i flere lag, kjøttfull blomsterbunn. Middelhavsområdet.

skokk

C. cardunculus L.

2-3 m høy, blad grågrønne på oversiden, kvite og hårete på undersiden, spisse korgdekkblad. Roten og de fortykkede bladstilkene brukes som grønnsak.
Cardone, Gemüseartischocke, cardoon, kardon
kardon

kardonskokk

C. scolymus L.

Høyde og blad som foregående, men mer avrundede korgdekkblad, fortykket, kjøttfull blomsterbunn. Blomsterhodene høstes før blomstring og brukes som grønnsak.
Artischocke, globe artichoke, kronärtschocka

artiskokk

Cyamopsis DC. - FABACEAE

Tre arter, urter, Europa, en flat, buet belg med tre kanter på hver side.

C. tetragonolobus (L.) Taub.

Planten opptil 1 m høy, tykk, opptil 5 cm lang belg. Dyrkes i varme strøk, særlig i India.
Unge frukter nyttes som grønnsak, ellers forvekst. Av frøene framstilles gummistoffet guar (figur 13).
guar, cluster bean

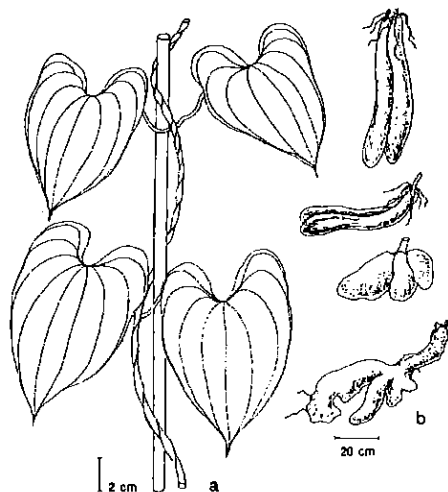
guar

Daucus L. - APIACEAE

Rundt 25 arter, kosmopolitiske urter.
En art med fortykket rot.

gulrot

- D. carota* L. villgulrot
 Ett-toårig, opptil 1 m høg plante med fortykket hovedrot, opphav til den dyrkede gulrot.
 ssp. *sativus* (Hoffm.) Schübl. et Mart. matgulrot
 Mange sortsgrupper, varierer i form, farge og størrelse, sorter med meget små røtter kalles karotter, ved tett såing av vanlige sorter produseres minigulrot.
 Gartenmöhre, Karotte, Gelbe Rübe, Mohrrübe, carrot, morot, gulerod
- Dioscorea* L. - DIOSCOREACEAE
- Over 500 arter, urter med rankende vekst og med stivelsesrike knoller. Viktig som mat i tropiske og subtropiske strøk, særlig i Mellom-Amerika, Vest-Afrika og Sydøst-Asia. I USA brukes betegnelsen yams for enkelte sorter av søtpotet, se *Ipomoea batata*. yams
- D. alata* L. kjempeyams
 Danner store, opptil 2 m lange knoller.
 Mange sorter, ulike knollformer (figur 14).
 Yams-Wurz, Flügel-Yams, white yam, water yam, root yam
- D. opposita* Thunb. (*D. batatas* Decne) kinayams
 Dyrkes mest i Kina, Korea og Japan, også kalt kinapotet.
- D. bulbifera* L. luftyams
 Danner kantede adventivknoller i bladhjørnene.
 Knollene kan bli opptil 2 kg. Dyrkes mest i tropisk Asia. Inneholder et giftig alkaloid som ødelegges ved koking.
 Kartoffel-Yams, air potato
- Eleocharis* R. Br. - CYPERACEAE sivaks
 Mest flerårige urter, krypende, ofte kjøttfull rotstokk.
- E. dulcis* (Burm f.) Trin. ex Henschel knollsivaks
 Tropisk Øst-Asia, Madagascar, Vest-Afrika. Dyrkes i vann som ris. Knoller som spises rå eller kokt. Mye brukt i kinesisk matlaging.
 Matai, Chinese water chestnut

Figur 14. Kjempeyams (*Dioscorea alata*), a del av skudd, b ulike knollformer, etter Rehm & Espig, 1984

Elettaria Maton. - ZINGIBERACEAE

5-6 arter, flerårige urter med kraftig rotstokk (rhizom), India, Sri Lanka, Malaya. Frukten en tynnvegget, glatt eller riflet kapsel.

E. cardamomum (L.) Maton
(*Ammonum cardamomum* L.)

kardemomme

Opptil 3 m høy plante, omlag 2 cm lange kapsler. De aromatiske frøene brukes som krydder, anvendes noe i medisinen og er et vanlig nytelsesmiddel (tygges) i India. En skiller gjerne mellom Malabar- og Ceylonkardemomme. Den siste har noe større kapsler (figur 15).

Kardamome, cardamom, kardemomme

Foeniculum Mill. - APIACEAE

fennikel

To-tre arter, urter med sterkt oppdelte blad, små gule blomster i sammensatte skjermmer, frø (frukt) med framstående ribber.

F. vulgare Mill.

fennikel

Flerårig, men dyrkes som ettårig. Flere kulturformer.

Fenchel, fennel, fankål

ssp. *piperitum* (Ucria) Cout.

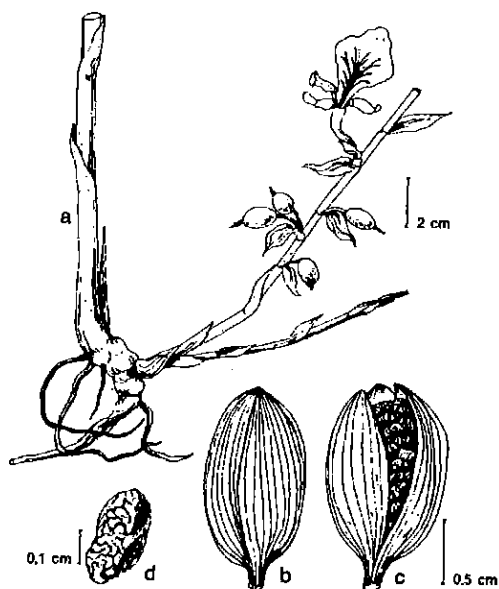
krydder-

Findelte blad som nyttes som krydder, som grønnsak i Italia.
 Pfefferfenchel, bitter fennel
 ssp. *vulgare* var. *azoricum*
 Fortrykket bladslire og bladstilk, fra gammelt av nyttet både
 som lege-, grønnsak- og krydderplante (figur 16).
 Garten-, Gemüse-, Knollenfenchel. Florence fennel, anise
 ssp. *vulgare* var. *dulce*
 Blad og frukter nyttes som krydder

fennikel

knoll-
fennikel

hagefennikel

Figur 15. Kardemomme (*Elettaria cardamomum*), a stengelbasis med blomsterstand, b og c lukket og åpen kapsel og d frø, etter Rehm & Espig, 1984

Gentiana L. - GENTIANACEAE

søte

Meget artsrik, mest flerårige urter, tempererte-arktiske strøk, viktige pryddplanter, særlig arter med dytblå blomster. Røttene inneholder et bitterstoff som har vært nyttet medisinsk.

G. lutea L.

gulsøte

10 cm høy urt, gule blomster, fjellplante i Sør- og Øst-Europa, dyrkes på grunn av de bitterstoffholdige rotstokkene som brukes i farmasien og til smaksetting.

Gelber Enzian, yellow gentian, gul ensian

G. purpurea L.

purpursøte

35 cm høg urt, purpurfargede blomster, grov rot med krydderaktig smak, tidligere brukt i ølbrygging og i folkemedisinen. Bjørkeskog og vierkratt i fjellet. Baggsöta

Glycine Willd. - FABACEAE

9-10 arter, varme strøk i Europa og Asia. Urter med langstrakt skolm, innsnørt mellom frøene.

G. max (L.) Merr.

soja

Ca 10 cm lang skolm, brunlig, håret. En av de eldste og mest betydningsfulle kulturplanter. Fett- og proteinrike frø, viktig fôrplante, av frøene fremstilles olje og mel, nyttes også endel som grønnssak i asiatiske land (figur 16). Sojabohne, soybean, soya bean, sojaböna
sojabønne

Helianthus L. - ASTERACEAE

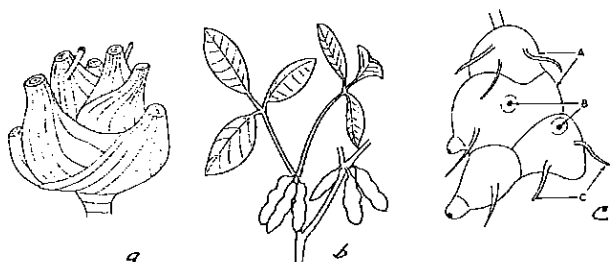
solsikke

Ca 150 arter, grove, ettårige og flerårige urter, ofte med knollformede røtter.

H. tuberosus L.

knoll-
solsikke

Kraftigvoksende, opptil 3 m høg, med potetliknende stengelknoller som nyttes som grønnssak (figur 16). Topinambur, Erdbirne, Jerusalem artichoke, girasole, jordskocka, jördärtsskocka
jordskøkk

Figur 16. (a) Knollfennikel (*Foeniculum vulgare*), (b) soja (*Glycine max*), grøn med skolmer og (c) jordskøkk (*Helianthus tuberosus*), A = internodium, B = knopper og C = røtter, etter B.Brouk, 1975

Hibiscus esculentus (okra), se *Abelmoschus*

Hyssopus L. - LAMIACEAE

Rundt 5 arter, flerårige urter eller halvbusker, Europa - Asia, krydderplanter.

H. officinalis L.

Halvbusk, opptil 1/2 m høy, aromatisk, blomster i mange farger. Tørkede, overjordiske deler nyttes som krydder.

Ysop, hyssop,

isop

Ipomoea L. - CONVOLVULACEAE

Rundt 500 arter, klatrende eller opprettvoksende, ettårige og flerårige urter eller halvbusker i tropiske og subtropiske strøk. Mange viktige pryddplanter.

daggry

I. batatas (L.) Lam.

Krypende, klatrende, har store, sukkerrike rotknoller. Gammel kulturplante i tropisk Amerika, nå viktig matplante overalt i tropene (figur 18). Mange sorter.

Süßkartoffel, Batate, sweet potato, sötpotatis, batate

søtpotet

knolldaggry

Lablab Adans. - FABACEAE

Rundt 60 arter, mest slyngende urter, Afrika, India, Østasia. Flat, krum skolm. Flere pryddplanter, men noen arter nyttes i tropene til fôr og til grønn gjødsling, skolmer og frø nyttes til mat.

L. purpureus (L.) Sweet (*Dolichos lablab* L.)

Treaktig, flerårig klatreplante med opptil 10 m lange skudd, 7-10 cm lange skolmer, frøene svarte eller kvite. Viktig belgfrukt i tropene, mange sorter. Unge skolmer og frø nyttes til mat (figur 7).

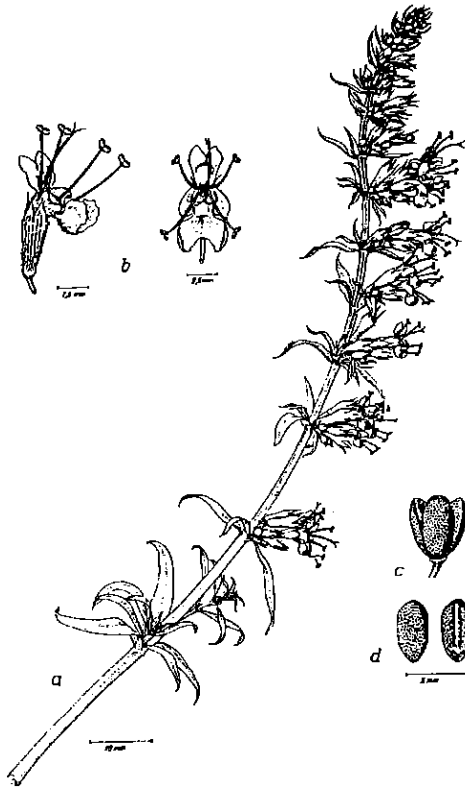
Helmböhne, hyacinth bean, bonavist b., lablab, lablab bean, hyasinthböna

hjelmböhne

Lactuca L. - ASTERACEAE

Nær 90 arter, ettårige, toårige eller flerårige urter med melkesaft, blad i rosett før blomstring, nordlige halvkule.

salat

Figur 17. **Isop** (*Hyssopus officinalis*), a blomstrende skudd, b blomst, c fruktstand, e enkeltfrukt, etter Mansfeld (1986), tegning: Ruth Kilian

L. sativa L.

Ett-toårig. Kjent bare i kultur.

Salat, lettuce, sallat, havesalat

var. *angustana* Frish & Bremer

Tykk, saftfull stengel som blir nyttet som grønnsak.

Spargelsalat, asparagus lettuce, sparrissallad, aspargessalat.

var. *capitata* L.

Hodedannende.

Kopfsalat, head lettuce, cabbage lettuce,

hovudsallad, hovedsalat

Sorter med fast hode og sprø, kraftige, buklete blad - **issalat**.

Krausblättriger Salat, Eissalat, Krachsalat, crispheaded lettuce,

isbergsallat, krusig hovudsallat, krusbladet hovedsalat

hagesalat

stengelsalat

hodesalat

Sorter med løsere hode og tynne, ikke krusede blad - vanlig salat

Buttersalat, butterheaded lettuce, smørsallat

var. *crispa* L.

Blad i åpen, løs rosett. Bladene plukkes eller snittes, kalles derfor også plukksalat eller snittsalat.

Blattsalat, Schnittsalat, Pflücksalat, cutting lettuce, loose leaf lettuce, bladsallat, plocksallat, pluksalat

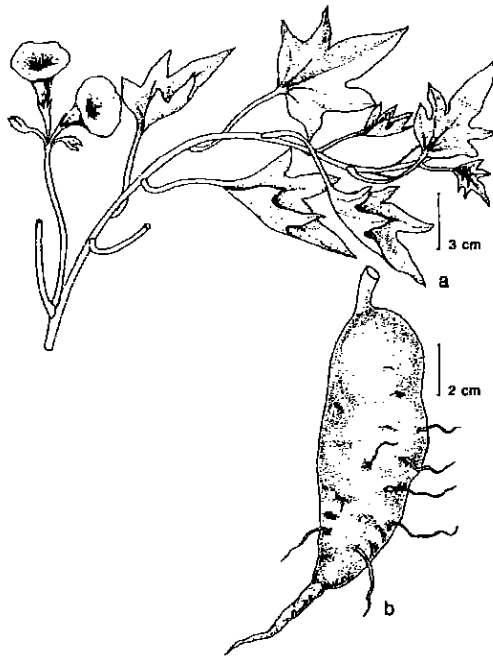
var. *longifolia*. Lam.

Avlange blad, løse, smale hoder. Også kalt romersk salat.

Römischer Salat, Bindesalat, cos lettuce, Romaine lettuce, romersk sallat

bladsalat

bindesalat

Figur 18. Søtpotet (*Ipomoea batatas*), a skuddspiss med blomster og b knoll, etter Rehm & Espig, 1984

Lagenaria Ser. - CUCURBITACEAE

Seks arter, krypende eller klatrende urter med store frukter som varierer sterkt i form. Viktig nyttevekst i tropiske og subtropiske strøk.

L. siceraria (Mol.) Standl.

flaskefrukt

Opptil 10 m lange skudd, store, glatte frukter med stor variasjon i størrelse og form, mest avlange og krokete. Brukes som grønnsak. Tykkveggede sorter brukes til kar (kalabas). Flaschenkürbis, Kalebasse, whiteflowered gourd, trumpet gourd, knob-kerrie, bottle gourd, Calabash marrow, flaskpumpa, kalabas, flaskegræskar

Laurus L. - LAURACEAE

To arter, aromatiske, alltidgrønne, små trær, den ene, det egentlige laurbærtreet, hjemmehørende i Middelhavsområdet, den andre på Madeira og Kanariøyene.

L. nobilis L.

laurbær

Opptil 3 m høgt, lansettformede til elliptiske blad som nyttes til krydder (tørket, ev. malt), til framstilling av olje (brukt i parfyme og medisin) og til dekorasjon. Mange sorter. Dyrkes mest i Middelhavslandene.

Loorbeerbaum, laurel, sweet bay, lager, laurbær

laurbærblad

Lens Mill. - FABACEAE

Omkring 6 arter, urter, Middelhavsområdet.

L. culinaris Medik.

linse

Ettårig, 25-50 cm høg, klatretråder, korte, brede skolmer med 2-3 linseformede frø. Frøet nyttes til mat, til framstilling av mel og til fôr. En av våre eldste kulturplanter.

Linse, lentil, lins

Lepidium L. - BRASSICACEAE

karse

Over 100 arter, ett-flerårige urter, mest i tropiske strøk.

L. sativum L. ssp. *sativum* (*L. sativum* L.)

matkarse

Glatte, 25 cm høge skudd og linjeformede, velsmakende blad som nyttes som grønnsak. Også kalt hagekarse. Gammel mat- og krydderplante.

Gartenkresse, garden cress, trädgårdskresse, kryddkresse, smörgåskresse, havekarse

Levisticum Hill - APIACEAE

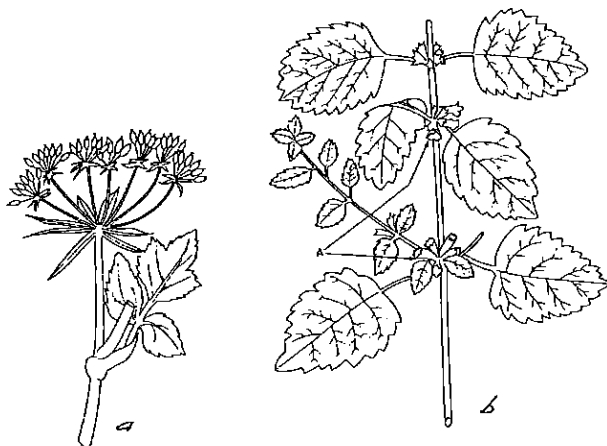
Bare en art:

L. officinale W.D.J.Koch

Flerårig, urteaktig plante, 1-2 m høge stengler med sellerilukt, grovt oppdelte blad, gul-grønne blomster og aromatiske frukter (figur 19). Også kalt maggiurt og kjærlighetsurt.

Liebstockel, Maggikraut, lovage, lovage root, libsticka, løvstikke

løpstikke

Figur 19. (a) Løpstikke (*Levisticum officinale*), skjerm med modne frukter, (b) sitronmelisse (*Melissa officinalis*), A = blomsterstand, etter B.Brouk, 1975

Luffa Mill. - CUCURBITACEAE

6 arter, tropiske, klatreplanter. Frukten langstrakt, glatt, blir tørr og papiraktig ved modning og det indre får en svampaktig karakter (vegetable sponge). Frukten høstes grønn og nyttes som grønnsak.

luffa

L. acutangula (L.) Roxb.

Frukten klubbformet, opptil 30 cm lang, sterkt kantet, dyrkes i tropisk Asia og ellers i endel tropiske strøk.

Angled luffa

kantluffa

L. cylindrica (L.) Roem. (*Momordica luffa* L.,
M. cylindrica L., *L. aegyptica* Mill.)

Sylindrisk, opptil 1/2 m lang frukt, ikke kantet, glatte, vingede frø. Viktig for framstilling av vegetabilsk svamp (Japan).

Schwammgurke, sponge gourd, smooth luffa

svampluffa

Lycopersicon Mill. - SOLANACEAE

tomat

7 arter, Sør-Amerika, urter med kjøttfulle frukter (bær), røde eller gule, torommet hos ville former, ofte flerrommet hos kulturformer.

L. esculentum Mill. (*L. lycopersicum* (L.)

tomat

Karst. ex. Farn.)

Flerårig, men dyrkes mest som ettårig, mest røde frukter, sjeldnere gyldengule, varierer i størrelse og form. Flere sorts grupper.

Store, ofte uregelmessige frukter - **bifftomat**

Små, kirsebærstore frukter - **miniotomat**

Frilandssorter med korte internodier, tettsittende fruktklaser og begrenset høydevekst - **busktomat**

Tomate, tomato, love apple

L. pimpinellifolium (Juslen) Mill.

ripstomat

Har ikke den sterke tomatlukten, fruktene røde, små. Johannisbeertomate, currant tomato, vinbærstomat

Majorana hortensis (merian), se *Origanum*

Manihot Mill. - EUPHORBIACEAE

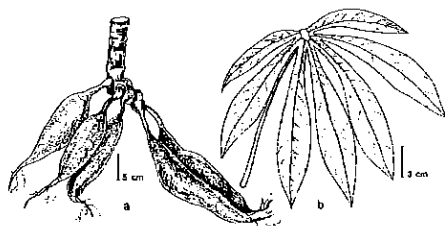
maniok

Rundt 150 arter, busker eller trær med melkesaft. Nord- og Sør-Amerika.

M. esculenta Crantz, (*Jatropha manihot* L.)

knollmaniok

Opptil 3 m høg busk med dypt delte blad og 30 til 50 cm lange rotknoller, spiselig og meget stivelsesrik (figur 20). En av de viktigste rotvekster i tropene. Gir stivelsesrike produkter som tapioca og kassava. Innholder cyanin som ødelegges ved koking. Maniok, cassava, manioca, tapioca.

Figur 20. Knollmaniok (*Manihot esculenta*), etter Rehm & Espig, 1984

Maranta L. - MARANTACEAE

Nær 20 arter, flerårige urter, tropisk Amerika, ofte med dekorativt bladverk, flere arter er viktige dekorasjonsplanter.

maranta

M. arundinacea L.

1-3 m høy, opprettvoksende, knudret og sterkt grenet, langstilkede blad, krans av tykke, stivelsesrike knoller (figur 11). Dyrkes særlig på øya St. Vincent for produksjon av stivelse, pilrotmel (arrow root starch).
Pfeilwurz, arrow root, obedience plant, araruta.

pilrot-
maranta

Melissa L. - LAMIACEAE

3 arter, flerårige urter, Europa, Sentralasia.

melisse

M. officinalis L.

Ca 50 cm høy, blad med intens sitronliknende lukt, brukes som krydder. Også kalt hjertensfryd (figur 19).
Zitronenmelisse, common balm, lemon balm, citronmeliss, hjertensfryd

sitron-
melisse

Mentha L. - LAMIACEAE

Rundt 25 arter, flerårige urter, Europa-Asia. Aromatiske planter, nyttes som krydder og til oljefremstilling.

mynte

M. x piperita L. (*M. aquatica* x *M. spicata*)

30 cm høy, utløpere. Flere kulturformer, nyttes til fremstilling av peppermynteolje, friske eller tørkede blad nyttes som krydder.
Pfeffermintze, peppermint, pepparmynta, pebermynte

peppermynte

M. spicata L.

Opptil 1 m høy, sterk, søt lukt. Nytt til oljefremstilling og til krydder.

var. *crispa* (Benth.) Danert.

Krusede og grovtannede blad.

Krausenminze, spearmint, crispleaved spearmint, krusemynta, krusemynte

var. *spicata*

Noe nær glatte blad.

Grüne Rossminke, green mint, grønmynta

krusemynte

grønmynte

Meum Jack. - APIACEAE

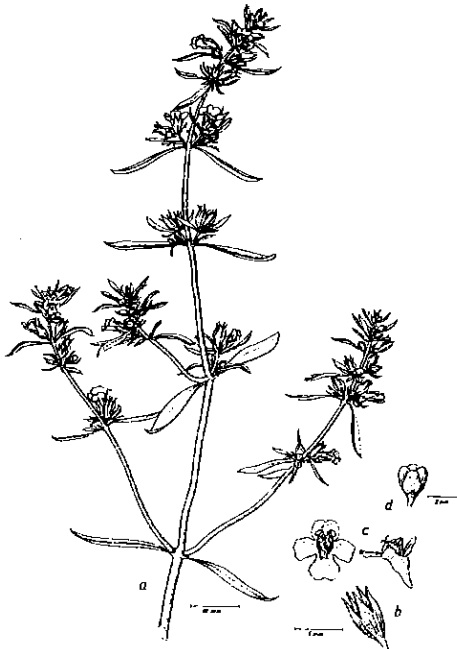
Bare en art:

M. althamanticum Jack.

30 cm høy flerårig urt, kvite blomster i skjerm, fjellområder i Vest- og Mellom-Europa, brukt som fjellhageplante. Fruktene som minner om karve, smaker som karri, de tynne, smale bladene brukes som krydder (grønndryss), tørkede røtter og frukter ble tidligere brukt i folkemedisinen.

Bärwurz, spignel, baldmoney, bjørnrot, bjørnerod

bjørnrot

Figur 21. Hagesar (*Satureja hortensis*) etter Mansfeld (1986), tegning: Ruth Kilian

Momordica L. - CUCURBITACEAE

Rundt 40 arter, tropiske klatreplanter. Frukten et stort bær, rund til avlang, sprekker ofte opp ved modning. Kjøttet bittert, men nyttes til mat i asiatiske land.

M. charantia L.

Viktigste dyrkede art, vid utbredelse i tropiske strøk. Frukten avlang, opptil 20 cm lang, oransje til gul, sterkt vortet, sprekker

balsamfrukt

opp ved modning, frøene omgitt av lyserøde frøkapper. Saft fra frukt og blad har vært anvendt i medisinen.

Balsamgurke, balsam pear, bitter gourd, bitter cucumber, bittermelon, karela

Monarda L. - LABIATAE

hestemynte

Rundt 12 arter, ettårige eller flerårige, aromatiske urter, Nord-Amerika sør til Mexico. Flere arter brukt som pryddplanter.

M. didyma L.

hagehestemynte

Opptil 1 m høy, vanlig brukt som pryddplante (staude), mest brukt røde eller fiolette sorter (hybrider). Blad kan tørkes og brukes som te eller krydder. Også kalt bergamott eller etasjeplante. Scharlach-Monarde, bee balm, oswego tea

Montia L. - PORTULACACEAE

Rundt 50 arter, små ett- flerårige urter, mest Nord-Amerika.

M. perfoliata (Donn ex Willd.) Howell

(*Claytonia perfoliata* Donn ex Willd.)

vinterportulakk

Ettårig, lyst grønne, grunnstilte, langstrakte blad, nyttes som spinat.

Kuba-Spinat, Cuban Spinach, miner's lettuce, winter purslane

Myristica Gronov. - MYRISTACEAE

Ca 80 arter, trær, Sørøst-Asia, nordlige Australia, Stillehavsområdet. Kjøttfull frukt, frøene delvis dekket av frøkappe.

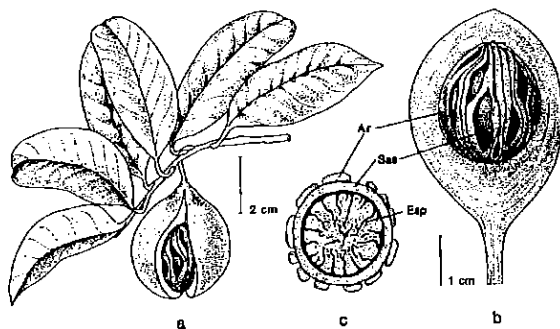
M. fragrans Houtt.

muskat

Høgt tre, gul, 5-6 cm lang frukt som deler seg i to ved modning. Det brune frøet er omgitt av en tynn, rødlig nettlignende frøkappe (figur 22).

Begge deler tørkes og males og nyttes som krydder. Dyrkes i flere tropiske strøk, Indonesia, Mellom-Amerika.

Muskatnuss, nutmeg, **muskatnøtt** (frøet) mace, **muskatblomme** (frøkappen)

Figur 22. Muskatfrukten (*Myristica fragrans*), a gren med frukt, b frukt delt på langs, c tverrsnitt av frukt, Ar = aril (frøkappe), Esp = endosperm (frøkvite) og Sas = frøskall, etter Rehm & Espig, 1984

Myrrhis Mill. - APIACEAE

Bare en art:

M. odorata (L.) Scop.

Flerårig urt, opptil 1 m høy, kvite blomster i sammensatte skjærmer, fruktene blanke, 2 cm lange, sterkt furet. Dyrkes på grunn av den søte duften planten avgir. Süssdölde, Myrrhenkerbel, sødskærm

spansk kjørvæl

Nasturtium R. Br. - BRASSICACEAE

6 arter, saftfulle, glatte urter som vokser i rennende vann.

N. officinale R. Br.

Flerårig, med runde, saftige blad som nyttes som grønnsak. Brunnenkresse, watercress.

brønnkarse

Ocimum L. - LAMIACEAE

Rundt 150 arter, urter og busker, tempererte til tropiske strøk, vesentlig Afrika, enkelte dyrkes på grunn av velduftende bladverk, nyttes også som krydder.

O. basilicum L.

Ettårig urt med glatte blad, 30 cm høy. Flere kulturformer, noen med sterk sitronlukt. Tørkede blad og stengler nyttes som krydder, friske blad som salat - salatbasilikum (figur 23).

basilikum

Basilikum, Basilienkraut, common basil, sweet basil, basilika

Origanum L. (*Majorana* Mill.) - LAMIACEAE

kung

15-20 arter, små busker eller ett til flerårige urter, ofte i tørre fjellområder i Sør-Europa. Flere arter nyttes som krydderplanter.

O. majorana L. (*Majorana hortensis* Moench)

meriankung

Toårig, bladverket nyttes som krydder i frisk eller tørket tilstand. Krydderet kalles **merian** (figur 23).

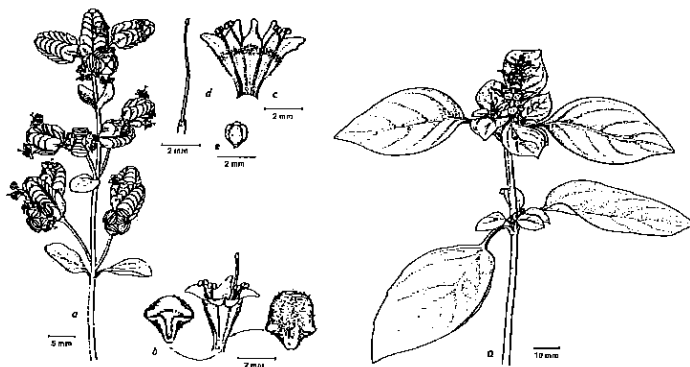
Majoran, Gartenmajoran, sweet marjoram, mejram

O. vulgare L.

bergkung

Flerårig, 40 cm høy, sterk krydderlukt, berg, ur, steinete steder, Europa, Asia. Flere underarter. Bladverket tørkes, krydderet kalles **oregano**.

Dost, wild majjoram, kungsmynta, vild meriam

Figur 23. Til venstre meriankung (*Origanum majorana*), a blomstrende skudd, b blomst med beger og dekkblad, e frukt, til høyre basilikum (*Ocimum basilicum*), blomstrende skudd, etter Mansfeld (1986), tegning: Ruth Kilian

Pachyrrhizus L.C.Rich. ex DC. - FABACEAE

6 arter, slyngende eller opprettvoksende urter med knollformede røtter, tropisk Amerika, flat skolm, innsnørt mellom frøene. Noen dyrkes på grunn av spiselige røtter, frøene ansees for giftige.

P. erosus (L.) Urh.

jamsbønne

Slyngplante med opptil 5 m lange skudd, opptil 15 cm lange skolmer, flate, gule, brune eller røde frø. Unge knoller er søte og vannrike, spises rå eller kokt (figur 24).
Potatobean, Yamsbohne, yam bean.

Pastinaca L. - APIACEAE

14 arter, mest toårige urter med hul stengel og tykk pelerot, Asia.

pastinakk

P. sativa L.

Opptil 1/2 m lange, kjøttfulle røtter med skarp smak (figur 24).
Pastinak, parsnip, palsternacka

pastinakk

Figur 24. (a) pastinakk (*Pastinaca sativa*) og (b) jansbønne (*Pachyrhizus erosus*), unge knoller, etter B.Brouk, 1975

Petroselinum Hill - APIACEAE

Tre arter, urter med sterkt oppdelte, aromatiske blad som nyttes som krydder og som grønt i matlagingen.

persille

P. crispum (Mill.) Nym.

Flerårig, flere kulturformer.

convar. *crispum*

Tynn rot, bladsegmentene mer eller mindre kruset.

Petersilie, parsley, persilja.

Sorter med lite krusede blad - **snittpersille**.

Blattpetersilie, parsley, bladpersilja

Sorter med sterkt krusede blad - **kruspersille**

Krauspetersilie, curled parsley, persilja

convar. *radicosum* (Alef.) Dancert

Oppsvulmet hovedrot brukes som grønnsak, flate, vanligvis glatte blad som også nyttes som grønnsak.

Sorter med lange og sorter med korte røtter.

Knollenpetersilie. Petersilienwurzeln, turniprooted parsley, rotpersilja, rodpersille

bladpersille

rotpersille

Phaseolus L. - FABACEAE

bønne

Rundt 20 arter, opprettvoksende eller slyngende urter, hjemmehørende for det meste i subtropiske og tropiske strøk. Frukten en skolm.

P. acutifolius A. Gray

tepanybønne

Ettårig, korte, slyngende skudd, frukten 5-10 cm, runde frø som varierer i farge. Viktig førvekst i varme strøk, skolmen nyttes noe som grønnsak i umoden tilstand (figur 25).
Teparybohne, tepary bean, Texas bean

P. coccineus L. (*P. multiflorus* Lam.)

prydbønne

Ettårig, kraftigvoksende slyngplante med dekorative blomster. Prydplante, men de 10-30 cm lange skolmene og frøene hos noen sorter nyttes som grønnsak. Også kalt pralbønne (figur 25).
Feuerbohne, Prunkbohne, scarlet runner bean, blomsterbøna, rosenböna, pralbønne

P. lunatus L. (*P. limensis* Macfad.)

limabønne

Ettårig, slyngende eller opprettvoksende, 10 cm lange, harde, spisse skolmer og flate, tynne frø. Viktig matvekst. Frøet spises både i moden og umoden tilstand (figur 25).
Mondbohne, Limabohne, lima bean, sieva bean, butter bean, limaböna

P. mungo L. (*Vigna mungo* (L.) Hepper)

urdbønne

(Må ikke forveksles med mungbønne, *Vigna radiata*)
Ettårig, slyngende, opptil 80 cm lange skudd, modne skolmer håret, 5-8 cm lange, 6-8 svarte frø. Viktig belgvekst i India.
Grønne skolmer og frø nyttes som grønnsak.
Urd-Bohne, urd, black gram

P. vulgaris L. ssp. *vulgaris*

hagebønne

Ettårig, slyngende eller opprettvoksende, skolmene flate - sylinderformet, frøene avlange til nyreformet, i flere farger, delvis flekket (figur 25). Flere kulturformer.
Gartenbohne, common bean, kidney bean, french bean, snap bean
var. *vulgaris* (L.) Aschers
Høge sorter med lange internodier og slyngende vekst. Også kalt stangbønne.
Stangenbohne, climbing (french) bean, pole bean, stangböna, storböna, stangbønne
var. *nanus* (L.) Aschers
Kortvokste sorter, 30-60 cm høge, opprett vekst, korte

høg hagebønne

låg hagebønne

internodier. Også kalt dvergønne og buskbønne.

Buschbohne, dwarf (french) bean, dwarf kidney bean, snap bean, bush bean, buskbønna, dvergønna, krypbønna, buskbønne, dværgønne, krypbønne

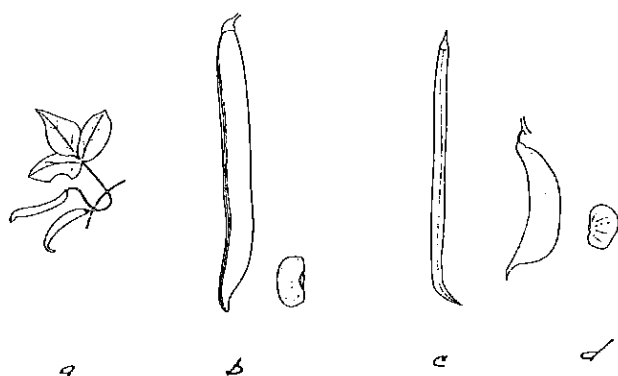
Sorter innen hageønne som dyrkes for høsting av ikke fullt utviklede skolmer - **skolmeønne**

Pfluckbohne, french beans, snap beans

Omfatter aspargesønne, snitteønne, brytønne (brekkønne) og voksbønne.

Sorter innen hageønne som dyrkes for høsting av modne frø - **frøønne**

Trockenbohne, dry beans, dry kidney beans, spritbønna, kokbønna, brune bønner, prinsesseønne

Figur 25. (a) teparybønne (*Phaseolus acutifolius*), (b) prydbønne (*P. coccineus*), (c) hageønne (*P. vulgaris*), sort med slank skolm og (d) linabønne (*P. lunatus*), etter B.Brouk, 1975

Pimenta Lindl. - MYRTACEAE

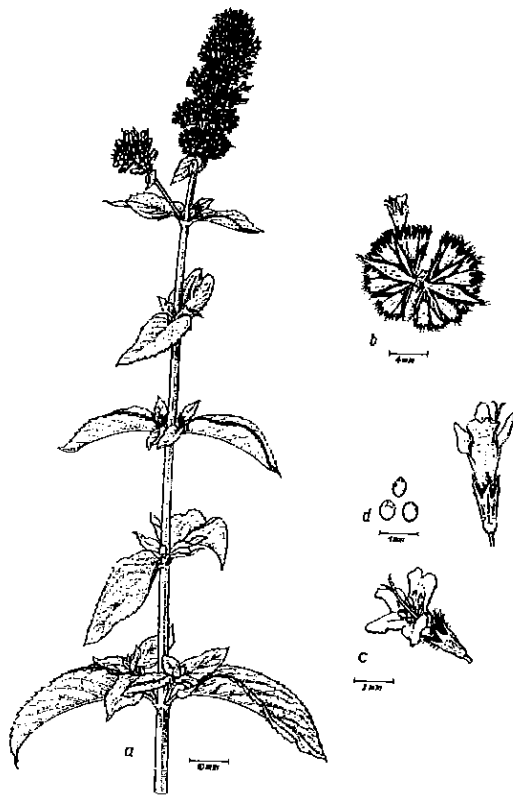
Noen få arter, aromatiske trær i tropisk Amerika.

P. dioica (L.) Merr. (*Myrtus pimenta* L.)

12 m høgt tre, liten rund frukt, ca 1 cm i diam., mørkebrun som moden (figur 27). Umodne, tørkede frukter har et høgt innhold av eteriske oljer, males og nyttes som krydder. Stor produksjon på Jamaica. Blad og frukter nyttes som legemiddel.

Piment, Nelkenpeffer, Jamaikapfeffer, allspice, pimento, krydd-peppar

allehånde

Figur 26. **Peppermynnte** (*Mentha x piperita*), a blomstrende skudd, b og c blomst, d delfrukt, etter Mansfeld (1986), tegning: Ruth Kilian

Pimpinella L. - APIACEAE

Meget artsrik slekt, urter, Europa - Asia.

P. anisum L.

Ettårig, 30 cm høg, aromatisk. Blad og frukt brukes som krydder.
Anis, anise

anis

Piper L. - PIPERACEAE

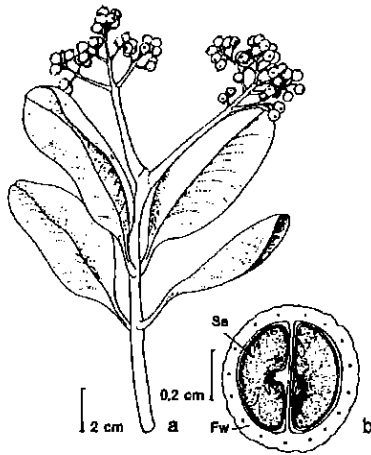
Meget artsrik slekt, tropiske-subtropiske strøk, busker, noen klatrende, særegen lukt. Steinfrukt med et tynt kjøttlag.

pepper

<p><i>P. betle</i> L. Klatreplante med store blad som dyrkes i tropisk Asia for produksjon av blad (pan), de behandles med lesket kalk og tygges sammen med betelnøtt, se <i>Areca cathecu</i> L. Betelpfeffer, betle pepper</p>	<p>betelpepper</p>
<p><i>P. nigrum</i> L. Klatreplante med 5 mm stor, rund, rød frukt med sterk pepper-smak. Svart pepper er tørkede, umodne frukter. Kvit pepper framstilles av modne frukter der fruktkjøttet er fjernet. Pfeffer, pepper</p>	<p>ekte pepper</p>
<p><i>Pisum</i> L. - FABACEAE 6 arter. delvis klatrende urter, frukten en skolm.</p>	<p><u>ert</u></p>
<p><i>P. sativum</i> L. ssp. <i>sativum</i> Gammel kulturplante, mange kulturformer og sortsgrupper. Gartenerbse, garden pea, English pea, green pea, trädgårdsärt, haveert convar. <i>axiphium</i> Alef. Skolm uten innerhinne, runde frø, umodne skolmer nyttes som grønnsak. Zuckererbbsen, sugar pea, snow pea, edible podded pea, sockerärt Sorter med tykk, kjøttfull skolmvegg - brytsukkerert convar. <i>medullare</i> Alef. Skolm med innerhinne og rynkede frø, dyrkes fortrinnsvis til bruk som konserverter. Markerbbsen, wrinkled seeded garden pea, mærgært, marvært convar. <i>medullosacharatum</i> (Koern.) Lehm Skolm uten innerhinne, rynkede frø. Zuckermarkerbbsen, margsocketert, marvsukkerært convar. <i>sativum</i> Skolmer med innerhinne og runde frø. Mest brukt som modne (gule) ertes. Schalerbse, round seeded garden pea, kokärt, spritärt, skalärt</p>	<p>hageert</p> <p>sukkerert</p> <p>margert</p> <p>marg-sukkerert</p> <p>pillert</p>
<p><i>Portulaca</i> L. - PORTULACACEAE Over 100 arter, ofte kjøttfulle stengler og blad, mest ettårige urter, subtropiske strøk, flere pryddplanter.</p>	<p><u>portulakk</u></p>
<p><i>P. oleracea</i> ssp. <i>sativa</i> (Haw.) Schübl. et Mart.</p>	<p>matportulakk</p>

Kulturform med særlig kjøttfulle skudd som nyttes som grønnsak.

Portulak, purslane, portlak

Figur 27. Allehånde (*Pimenta dioica*), gren med frukt og tversnitt av frukt, Sa = frø, Fw = fruktvegg, etter Rehm & Espig, 1984

Psophocarpus Neck. ex DC. - FABACEAE

Ti arter, mest klatrende urter eller halvbukser, tropiske strøk. Skolmen avlang, fire vinger, springer opp ved modning.

P. tetragonolobus (L.) DC.

Klatrende urt med knollformet rot, skolmene 20 cm lange med vinger (figur 7). Både frø, unge skolmer og knoller blir brukt til mat. Tropisk Asia og Afrika.

Goabohne, asparagus pea, princess pea, goa bean, manilla bean, four-angled bean, winged bean

goabønne

Raphanus L. - BRASSICACEAE

Ti arter, ett-flerårige, Europa - Asia.

reddik

R. sativus L.

Fortykket, kulerund til langstrakt rot, gammel kulturplante.

Mange kulturformer.

var. *longipinnatus* L.H.Bailey

Opptil 60 cm lange, smale blad, lang rot. Viktig grønnsak i Asia.

Chinaradies, chinese radish, slangeræddike

hagereddik

kinareddik

<p>var. <i>niger</i> (Mill.) Kerner Store, stivelsesrike røtter, lang utviklingstid. Mange sortsgupper. Rettich, Herbst- Winterrettich, radish, winter radish, late radish, sommarrättika, efterårsrøddike. var. <i>sativus</i> (var. <i>radicula</i> Pers.) Ettårig, små, oftest sterkt rødfargede, kulerunde til noe langstrakte røtter (hypokotylknoller), omfatter også sorter som er overgangsformer til vinterreddik (med rot-stengelknoll). Også kalt sommerreddik og frokostreddik. Radischen, radish, rädisa, radise</p>	<p>vinterreddik</p> <p>månedsreddik</p>
<p><i>Rheum</i> L. - POLYGONACEAE Omkring 25 arter, Asia, kraftigvoksende, flerårige urter med oftest store, grunnstilte blad.</p>	<p><u>rabarbra</u></p>
<p><i>R. rhabarbarum</i> L. Denne, foruten <i>R. rhaponticum</i> L. og kryssninger med bl.a. <i>R. palmatum</i> L., har lange, kjøttfulle bladstilker som nyttes til mat. Rhabarber, rhubarb, garden rhubarb, pie plant, haverabarber</p>	<p>matrabarbra</p>
<p><i>Rosmarinus</i> L. - LAMIACEAE Tre arter, alltidgrønne busker, Middelhavsområdet.</p>	<p><u>rosmarin</u></p>
<p><i>R. officinalis</i> L. 0,5-1 m høy busk, aromatiske blad. Av blomsterstanden ekstraheres olje til bruk i parfyme, tørkede blad nyttes som krydder. Rosmarin, rosemary</p>	<p>rosmarin</p>
<p><i>Rumex</i> L. - POLYGONACEAE Vel 100 arter, flerårige urter, vid utbredelse i tempererte strøk, mange er ugrasarter, noen dyrkes på grunn av de syrlige bladene som nyttes som grønt.</p>	<p><u>syre</u></p>
<p><i>R. patientia</i> L. Opptil 80 cm høy, tynne, lysegrønne blad, fra gammelt av dyrket som tidlig vårgrønnsak. Gartenampfer, Gemüseampfer, monk's rhubarb, patience dock,</p>	<p>hagesyre</p>

garden patience, spenatskräppa, engelsk spinat

Salicornia L. - CHENOPODIACEAE

Rundt 10 arter, små opprettvokskende, sukkulente urter med tykke skudd og skjellaktige blad.

S. europaea L.

Ettårig, Nord-Europa, blir gul til rød om høsten, noe brukt som grønnsak.

Salicorne, Glasschmalz, Queller, glassworth, chicken-claws, pigeon foot, salicorne, glasört, kveller

salturt

Salvia L. - LAMIACEAE

Meget artsrik, vid utbredelse, urter, halvbusker og busker, vokser mest på tørr og stenet grunn.

salvie

S. officinalis L.

Busk med kvithårete blad, friske eller tørkede blad nyttes som krydder.

Salbei, sage, salvie

**krydder-
salvie**

Sanguisorba L. - ROSACEAE

2-3 arter, flerårige urter, nordlige tempererte sone.

blodtopp

S. minor Scop. (*Poterium sanguisorba* L.,

Pimpinella minor (Scop.) Lam)

Varierende art, viltvoksende form i Norge (avfallsplasser nord til Trøndelag) med kvasstagede finner og grønn eller brun, kulerund blomsterstand. Blad og blomster gir forfriskende smak til mat og drikke, gammel krydderplante.

Pimpernell, burnet, garden burnet, pimpinell, blodstillende bibernelle, blodtopp

**pimpernell-
blodtopp**

Satureja L. - LAMIACEAE

Rundt 30 arter, urter, tempererte og varme strøk, flere arter nyttes som krydderplanter.

sar

S. hortensis L.

Svakt håret, opptil 50 cm høy, ettårig, Middelhavsområdet.

Tørkede stengler og blad nyttes som krydder. Gammelt navn -

hagesar

bønneurt (figur 21).
Bohnenkraut, Pfefferkraut, Kölle, savory, kyndel

Scorzonera L. - ASTERACEAE

Rundt 150 arter, flerårige, sjeldnere ettårige urter med melkesaft, Europa og Sentral-Asia.

svartrot

S. hispanica L.

Flerårig, opptil 1 m høy, noe håret plante, lang, kjøttfull og svart pelerot (figur 28). Brukes som grønnsak.

Schwarzwurzel, black salsify, skorzonera, haveskorzoner
skorsonnerrot

svartrot

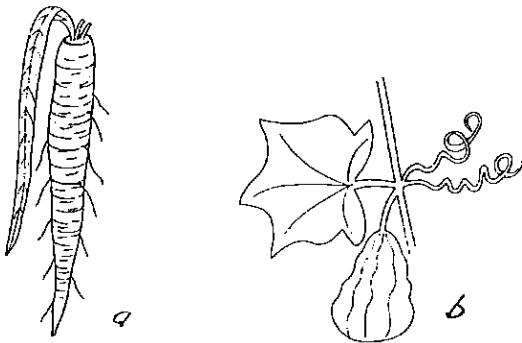
Sechium P.Br. - CUCURBITACEAE

S. edule (Jacq.) Sw.

Urteaktig klatreplante med pæreformede frukter og knollaktig rot, tropisk Amerika. Unge skudd, frukt og rot nyttes som grønnsak (figur 28).

Chayote, chayote, christophine, cho-cho, cayota

kajote

Figur 28. (a) Skorsonnerrot (*Scorzonera hispanica*), med et enkelt blad og (b) kajote (*Sechium edule*), gren med frukt, etter B.Brouk, 1975

Sesamum L. - PEDALIACEAE

Rundt 15 arter, opprettvoksende eller krypende urter, tropisk Afrika. Kapsler som springer opp ved modning.

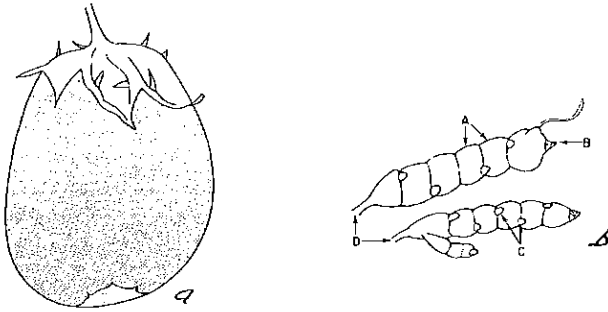
- S. indicum* L. sesam
 Ettårig, opprettvoksende, meget gammel kulturplante, spredt fra tropisk Afrika til India, Kina, Mellom-Amerika. Opprettstående kapsler med tallrike gule, brune eller svarte, små frø. Flere sorter. Av frøene utvinnes sesamoljen. Frøene nyttes som krydder. Størst produksjon i Sudan og Mexico. Sesam, sesame, gingelly (India), benniseed (Nigeria)
- Sinapis* L. - CRUCIFERAE sennep
 To arter, gule blomster, Middelhavsområdet, naturalisert i Nord-Amerika. Frøene nyttes til framstilling av olje og krydder. Senf, mustard, senap
- S. alba* ssp. *alba* (*Brassica hirta* Moench.) kvit sennep
 Ettårig, rundt 1 m høy plante, av frøene fremstilles kvit sennep. Weisser Senf, Gelbsenf, white mustard, vitsenap
 Brun sennep - se *Brassica juncea*
- Solanum* L. - SOLANACEAE søtvier
 Nær 1700 arter, urter, busker, noen klatrende, sjelden trær. Hit hører potet og flere viktige grønnsak-, medisinal- og pryddplanter. Frukten et bær, som regel torommet, mange frø.
- S. melongena* L. eggsøtvier
 Flerårig urt eller busk med hengende, eggformede, glatte, opptil 25 cm lange frukter som er mørkt purpurfarget. Mange sorter, variasjon i fruktenes farge og form. Går også under navnet aubergine (figur 29). Eierfrucht, Aubergine, eggfruit, melongene, jew's apple, snake eggplant, äggfrukt, aubergine, ægfrugt
eggfrukt
- S. muricatum* Ait. pepinosøtvier
 Opptil 1 m høy, tornet halvbusk, frukten 10-15cm lang, purpurfarget, fast, gult, litt sylrlig fruktkjøtt, Andesfjellene. Viktig frukt i Sør-Amerika. Pepino, pear melon, melon shrub, pæremelon
pepinofrukt
- S. quitoense* Lam. lulosøtvier
 Grov, flerårig halvbusk, Andesfjellene, vokser i 1000-1500 m høyde, tomatliknende, oransjefarget frukt, håret som ung, grønnlig fruktkjøtt. Dyrkes på grunn av særlig frisk og vel-

smakende fruktsaft.
Lulo, naranjilla
lulo

S. tuberosum L.

Kjent bare i kultur, hjemland Sør-Amerika, trolig Andesfjellene.
Kartoffel, potato, white p., irish p.

potet

Figur 29. (a) eggfrukt (*Solanum melongena*) og (b) knollsvinerot (*Stachys affinis*),
A = internodium, B = endeknopp, C = sideknopper og D = feste til stengelen,
etter B. Brouk, 1975

Spinacia L. - CHENOPODIACEAE
3-4 arter, ettårige urter, Asia.

spinat

S. oleracea L.

Grunnstilte blad, blad med bladstilker nyttes som grønnsak.
Spinat, spinach, spenat

spinat

Stachys L. - LAMIACEAE

Rundt 300 arter, urter og halvbusker, tempererte og subtropiske
strøk, fjellområder i tropene.

svinerot

S. affinis Bunge non Fresen. (*S. sieboldii* Miq.)

Halvmeterhøg urt, slanke, knudrede, kvite knoller like under
jordoverflaten (figur 29). Dyrkes mye i Japan på grunn av de
spiselige knollene. Gammelt navn - japanartiskokk.
Knollenziest, Japanische Kartoffel, Chinesische Artischoke,
Chinese artichoke, kinaskok, stachysknolde

knollsvinerot

Syzygium Gaertn. - MYRTACEAE

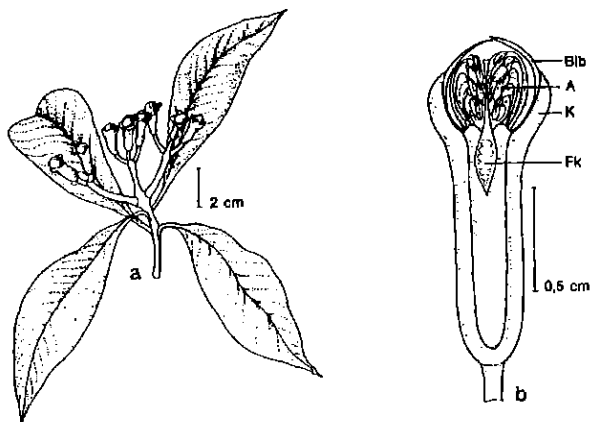
Meget artsrik, alltidgrønne trær, frukten et bær med som regel bare ett frø. Flere arter med spiselige bær, dyrkes i tropene og går under betegnelsen jambos.

S. aromaticum (L.) Merr. (*Caryophyllus aromaticus* L.)

9-12 m høgt tre, blomsterknoppene nyttes som krydder. De er 1,5 cm lange, har fire begerblad som minner om en negl (figur 30), noe som går igjen i mange navn, som f. eks. i det engelske "clove". Av knopper og skudd utvinnes også en olje som nytts til parfyme etc.

Gewürznelke, clove, ægte kryddernellike

kryddernellik

Figur 30. Kryddernellik (*Syzygium aromaticum*), a skuddspiss med blomsterknopper og b lengdesnitt av blomsterknopp, A = pollenblad, Bib = blomsterdekkblad, Fk = fruktknute og K = beger, etter Rehm & Espig, 1984

Tetragonia L. - AIZOACEAE

Rundt 50 arter, urter eller små halvbusker, enkelte med særlig kjøttfulle blad, Afrika, Asia.

tetragonia

T. tetragonoides (Pall.) O. Kuntze

(*T. expansa* Thunb. ex Murr.)

Ettårig, sterkt, forgrenet stengel, de kjøttfulle bladene nyttes som grønnsak (figur 31).

Neuseelandspinat, New Zealand spinach, nyseelandsk spenat, nyzealandsk spinat

nyzealandspinat

bladtetragonia

Tetragonolobus Scop. - FABACEAE

Rundt 100 arter, urter og halvbusker, mest tempererte strøk, skolmene åpner seg ved modning. Noen arter er pryddplanter, andre dyrkes på grunn av spiselige skolmer og frø.

T. purpureus Moench (*Lotus tetragonolobus* L.)

Ettårig, 40-50 cm høy plante, store, røde blomster, firevinget skolm, 3-5 cm lang, nyttes som grønnsak før modning. Spargelerbse, Spargelbohne, winged pea, sparrisært, aspargesært

vingeert

Figur 31. (a) *Bladtetragonia* (*Tetragonia tetragonioides*), (b) *buskamarant* (*Amaranthus tricolor*), etter B.Brouk, 1975

Thymus L. - LAMIACEAE

Mellom tre og fire hundre arter, flerårige urter og busker, mange aromatiske. Blad nyttes som krydder i frisk eller tørket tilstand.

timian

- T. x citriodorus* (Pers.) Schreb. sitrontimian
Sterkt grenet, sitronduftende.
- T. vulgaris* L. suppetimian
Også meget aromatisk. Begge nyttes som krydder.
Thymian, thyme, garden thyme, timjan
- Tragopogon* L. - ASTERACEAE geitskjegg
Rundt 50 arter, to-flerårige urter med utpreget pelerot, melkesaft. Europa, Nord-Afrika, Asia.
- T. porrifolius* L. rotgeitskjegg
Ett eller toårig, 1 m høy plante. Den lange, kjøttfulle roten nyttes som grønnsak,
Haferwurzel, salsify, vegetable oyster, haverrot
havrerot
- Trigonella* L. - FABACEAE
Rundt 70 arter, urter, vid utbredelse i den tempererte sone. Langstrakt, svakt buet skolm.
- T. foenum-graecum* L. bukkehorn
Ettårig, 1/2 til 1 m høy urt, lang, opprettstående, bukkehornliknende skolm. Dyrkes i Middelhavsområdet som fôr, frøet nyttes som grønnsak, særlig i India (i curry), nyttes også i farmasien.
Bockhornklee, Griekish heu, fennigreek, bochhornsklöver
- Valerianella* Mill. - VALERIANACEAE vårsalat
50 til 60 arter, ett- og toårige urter, Nord-Amerika, Europa, Nord-Afrika og Asia. Sukkulente blad, mest pryddplanter, men også noen arter som nyttes som grønnsak.
- V. locusta* (L.) Laterr. vårsalat
Ettårig, 25 cm høy plante, glatte blad i rosett, brukes som salat.
Feldsalat, Rapuntel, corn salad, lamb's lettuce, vårklynna, vårsallad
- Vanilla* Mill. - ORCHIDACEAE vanilje
Rundt 50 arter, tropiske epifyter, mange nyttes som pryddplanter, dyrkes i tropene på grunn av de langstrakte frøkapslene (vanilla)

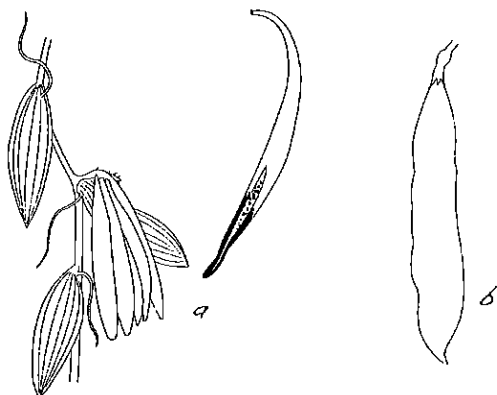
beans, figur 32) som nyttes til utvinning av vanilje. Madagaskar, Java, Uganda.

V. planifolia G.Jacks. (*V. fragrans*)

Den mest brukte arten i vaniljeproduksjonen.

Echte Vanille, vanilla, ægte vanilje

ekte vanilje

Figur 32. (a) Ekte Vanilje (*Vanilla planifolia*), del av skudd med frukt og en enkel kapsel, (b) åkervikke (*Vicia faba*), etter B.Brouk, 1975

Vicia L. - FABACEAE

Rundt 150 arter, urter, for det meste klatrende, vidt utbredt i tempererte strøk, pryddplanter, noen fôr- og grønnsakplanter.

vikke

V. faba L. ssp. *faba*

Grov, opprettvokksende, ettårig, uten klatretråder, meget gammel kulturplante. Lange skolmer og store flate frø som nyttes som grønnsak. Også kalt bondebønne, hestebønne og åkerbønne (figur 32).

Puffbohne, broad bean, horse bean, faba bean, bondbøna, valsk bøna, valsk bønne

ssp. *minor* Harz

Korte skolmer og små frø. Skolmene nyttes til fôr. Også kalt åkerbønne.

Feldbohne, field bean, broad bean, horse bean, hestebønne

bønnevikke

åkervikke

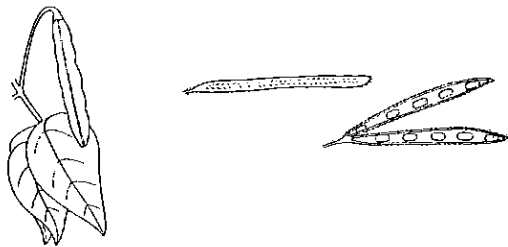
Vigna Savi - FABACEAE

Omfattet tidligere mer enn 200 arter opprettvokksende, klatrende eller slyngende urter hjemmehørende i varme strøk både i den

gamle og den nye verden. Flere arter er nå overført til andre slekter, særlig til *Phaseolus*.

Omfatter planteslag som nyttes både som dekkvekst, til fôr og til menneskeføde.

- V. angularis* (Willd.) Ohwi et Ohashi (*Phaseolus angularis* Willd.)
Ettårig, opprettvoksende, 1 m høg, opptil 12 cm lange skolmer (figur 33).
var. *angularis* **adsukibønne**
Unge skolmer og frø viktig grønnsak i Asia, særlig i Kina.
Adzukibohne, adzuki bean, azukibønne
- V. umbellata* (Thunb.) Ohwi et Ohashi **risbønne**
Ettårig, spinkel, slyngende, opptil 2 m lange skudd, tynne, 7-8 cm lange skolmer. Unge skolmer og frø nyttes som grønnsak.
Dyrkes mest i India og Sentral-Kina.
Rice bean
- V. radiata* (L.) R.Wilczek (*Phaseolus aureus* Roxb.)
Ettårig, håret 1 m lang stengel, slank, 10 cm lang, korthåret skolm, små runde frø (figur 33).
var. *radiata* **mungbønne**
Dyrkes mest i Asia. Unge skolmer og frø nyttes som grønnsak, likeså spirte frø - bean sprouts.
Mung bean, green gram, golden gram
- V. unguiculata* (L.) Walp. **vignabønne**
Opprettvoksende eller klatrende, opptil 4 m lange skudd, hengende skolmer, meget variabel art.
Kuhbohne, cow pea, koärt
ssp. *cylindrica* (L.) van Estelino **catjangbønne**
10-15 cm lange skolmer, små frø, mest dyrket i Sørøst-Asia som grønnsak.
Catjangbohne, catjang, Jerusalem pea, marble pea
ssp. *sesquipedalis* (L.) Verdc. **meterbønne**
Hengende, opptil 90 cm lange skolmer, meget myke som grønne. Asia.
Spargelbohne, asparagus bean, yard-long bean.
ssp. *unguiculata* **øyebønne**
Hengende, 20-30 cm lange skolmer, frøet ofte med et svart "øye". En av de viktigste grønnsakvekster i Vest-Afrika. Tørketålende, brukes også til fôr og dekkgrøde.
Augenbohne, black-eyed pea, cowpea.

Figur 33. (a) Adzukibønne (*Vigna angularis* var. *angularis*), blad og skolm, (b) mungbønne (*V. radiata* var. *radiata*), lukket og åpen skolm, etter B.Brouk, 1975

Xanthosoma Schott emend. Engler - ARACEAE

Rundt 40 arter, storbladede urter med tykke rhizomer og med melkesaft, tropisk Amerika. Flere pryddplanter, men enkelte arter dyrkes på grunn av de spiselige, opptil 2 kg tunge, sylindriske til avlange rhizomer som har stivelsesrikt, ofte rødfarget kjøtt. Lokale navn: Yautia, malanga, tannia, tanier, tanyah, ocumo.

X. sagittifolium (L.) Schott

Sterkt oppdelte blad og store, 20-25 cm lange knoller med mange sideknoller (figur 11). Viktig i tropene. Yautia, okumo, ocumo

okumo

Zea. L. - GRAMINEAE/POACEAE

To til tre arter, robuste ett- eller flerårige grasarter, tropisk Amerika, gammel kulturplante.

mais

Z. mays L.

Kjent bare i kultur. Opptil 3 m høy plante med stor, tett frøstand som danner den karakteristiske maiskolben (figur 34). Meget viktig fôr- og grønnsakvekst. Også sorter for prydd.

convar. *microperma* Koern.

Tørket frø ekspanderer ved oppvarming (popcorn)

Puffmais, Perlmais, popcorn

convar. *saccharata* Koern.

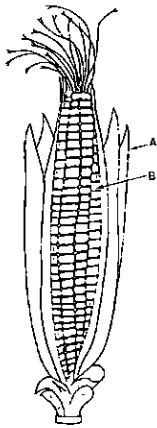
Frøet er i umoden tilstand mykt og meget sukkerrikt.

Zuckermais, sugar corn, sweet corn, sockermais

mais

puffmais

sukkermais

Figur 34. **Maiskolbe** (*Zea mays*), A = modifiserte dekkblad, B = frø, etter **B. brouk**, 1975

Zingiber Boehm. - ZINGIBERACEAE

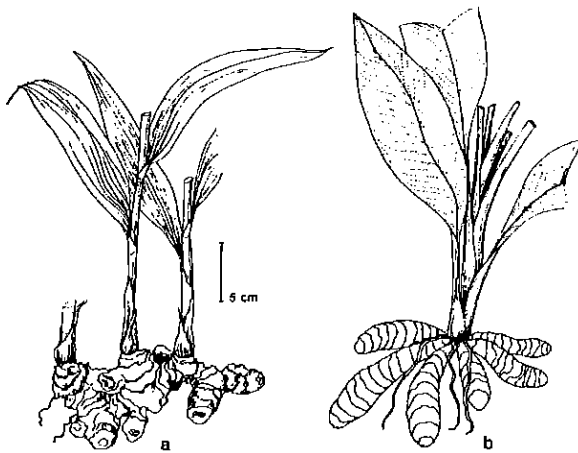
Rundt 85 arter, urter, tropisk Asia, knollformede, aromatiske rhizomer som nyttes til framstilling av krydderet ingefær.

Z. officinale Rosc.

Flere sorter, dyrkes i tropiske og subtropiske strøk, mest Asia, for produksjon av knoller (rhizomer) til ingefærfremstilling (figur 35).

Ingwer, common ginger, true g., canton g.

ingefær

Figur 35. (a) **Ingefær** (*Zingiber officinale*), (b) **gurkemeie** (*Curcuma longa*), etter **Rehm & Espig**, 1984

Alfabetisk liste over norske og endel utenlandske navn

Anbefalte norske navn er uthevet

- absinth = **malurt** - *Artemisia absinthium*
adsukibønne - *Vigna angularis* var. *angularis*
afrikamelon = **hornmelon** - *Cucumis metuliferus*
agurk - *Cucumis sativus*
air potato = **luftyams** - *Dioscorea bulbifera*
allehånde - *Pimenta dioica*
amarant - *Amaranthus* spp.
agurkurt - *Borago* spp.
amerikansk suktermelon - *Cucumis melo* convar. *ambiguus*
anis - *Anis anisum*
arracacharot - *Arracacia xanthorrhiza*
arrow root = **pilrotmaranta** - *Maranta arundinacea*
artiskokk - *Cynara scolymus*
- asieagurk** - *Cucumis sativus*
asparagus bean = **meterbønne** - *Vigna unguiculata* ssp. *sesquipedalis*
asparagus pea = **goabønne** - *Psophocarpus tetragonolobus*
asparges - *Asparagus* spp.
aspargesert = **vingeert** - *Tetragonolobus purpureus*
aspargeskål = **brokkoli** - *Brassica oleracea* convar. *botrytis* var. *italica*
aspargessalat = **stengelsalat** - *Lactuca sativa* var. *angustana*
aubergine = **eggfrukt** - *Solanum melongena*
azukibønne = **adsukibønne** - *Vigna angularis* var. *angularis*
- bambus** - *Bambusa* spp.
bambusskudd, se bambus
basella - *Basella alba*
balsamfrukt - *Momordica charantica*
basilikum - *Ocimum basilicum*
batat = **søtpotet** - *Ipomoea batatas*
bean sprouts, se **mungbønne** - *Vigna radiata* var. *radiata*
bergkung - *Origanum vulgare*
bete - *Beta* spp.
betelpepper - *Piper betle*
- bibernelle (blodstillende) = **pimpernellblodtopp** - *Sanguisorba minor*

bifftomat - *Lycopersicon esculentum*
bindsalat - *Lactuca sativa* var. *longifolia*
 bitter gourd = **balsamfrukt** - *Momordica charantica*
 bitter melon = **balsamfrukt** - *Momordica charantica*
bjønnrot - *Meum athamanticum*
 bjørnerod = **bjønnrot** - *Meum athamanticum*
 bladbeta = **stilk-** eller **snittbladbeta** - *Beta vulgaris* ssp. *vulgaris* var. *flavescens*
 eller var. *vulgaris*
 black-eyed pea = **øyebønne** - *Vigna unguiculata* ssp. *unguiculata*
 black gram = **urdbønne** - *Phaseolus mungo*

black salsify = **svartrot** - *Scorzonera hispanica*
 bladdill, se **dill** - *Anethum graveolens*
bladpersille - *Petroselinum crispum* ssp. *crispum*
bladsalat - *Lactuca sativa* var. *crispa*
bladtetragonia - *Tetragonia tetragonoides*
 bladselleri = **snittselleri** - *Apium graveolens* var. *secalium*
bladsikori - *Cichorium intybus* var. *foliosum*
 bleikselleri, se **stilkselleri** - *Apium graveolens* var. *dulce*
blodtopp - *Sanguisorba* spp.
blomkål - *Brassica oleracea* convar. *botrytis*

blomsterbøna = **prydbønne** - *Phaseolus coccineus*
 bondebøna = **bønnevikke** - *Vicia faba* ssp. *faba*
 bockhornskløver = **bukkehorn** - *Trigonella foenum-graecum*
 bondebønne = **bønnevikke** - *Vicia faba* var. *major*
breibladendivie - *Cichorium endivia* var. *latifolium*
 brekkbønne, se **skolmebønne** under hagebønne - *Phaseolus vulgaris* ssp. *vulgaris*
 broad bean = **bønnevikke** - *Vicia faba* ssp. *faba*
brokkoli - *Brassica oleracea* convar. *botrytis* var. *italica*
 Brussels sprout = **rosenkål** - *Brassica oleracea* var. *gemmifera*

brysselkål = **rosenkål** - *Brassica oleracea* var. *gemmifera*
 brytbønne, se **skolmebønne** under hagebønne - *Phaseolus vulgaris* ssp. *vulgaris*
 bryttert = **brytsukkerert** under sukkerert - *Pisum sativum* convar. *axiphium*
 brytmargert = **margsukkerert** - *Pisum sativum* convar. *medullosaccharatum*
brytsukkerert, se sukkerert - *Pisum sativum* convar. *axiphium*
brønnkarse - *Nasturtium officinale*
bukkehorn - *Trigonella foenum-graecum*
 bukkert = **kikert** - *Cicer arietinum*
 buskbønne = **låg hagebønne** - *Phaseolus vulgaris* ssp. *vulgaris* var. *nanus*
buskamarant - *Amaranthus tricolor*
busktomat, se tomat - *Lycopersicon esculentum*
bønne - *Phaseolus* spp.
 bønneurt = **hagesar** - *Satureja hortensis*

bønnevikke - *Vicia faba*

cajanbønne - *Cajanus cajan*

cantaloup, se **melon** - *Cucumis melo*

cardoon = **kardonskokk** - *Cynara cardunculus*

carrot = **matgulrot** - *Daucus carota ssp. sativa*

cassava = **knollmaniok** - *Manihot esculenta*

catjang = **catjangbønne** - *Vigna unguiculata ssp. cylindrica*

catjangbønne - *Vigna unguiculata ssp. cylindrica*

cauliflower = **blomkål** - *Brassica ssp. oleracea var. botrytis*

cayota = **kajote** - *Sechium edule*

celery = **selleri** - *Apium graveolens*

centnergræskar = **kjempegresskar** - *Cucurbita maxima*

ceylonkanel - *Cinnamomum verum*

chervil = **kjørvel** - *Anthriscus cerefolium*

chervil (turniprooted) = **knollkjeks** - *Chaerophyllum bulbosum*

chickpea = **kikert** - *Cicer arietinum*

Chinese artichoke = **knollsvinerot** - *Stachys affinis*

Chinese cabbage = **kinakål** - *Brassica oleracea ssp. pekinensis*

Chinese radish = **kinareddik** - *Raphanus sativus var. longipinnatus*

Chinese spinach = **buskamarant** - *Amaranthus tricolor*

Chinese water chestnut - **knollsivaks** - *Eleocharis dulcis*

chive = **grasløk** - *Allium schoenoprasum var. schoenoprasum*

cinnamon = **karve** - *Carum carvi*

cress = **karse** - *Lepidium spp.*

clove = **kryddernellik** - *Syzygium aromaticum*

cluster bean = **guar** - *Cyamopsis tetragonolobus*

cow pea = **øyebønne** - *Vigna unguiculata var. unguiculata*

cucumber = **agurk** - *Cucumis sativus*

cumin = **spisskarve** - *Cuminum cyminum*

daggry - *Ipomoea spp.*

dill - *Anethum spp.*

drivagurk, se **slangeagurk** under agurk - *Cucumis sativus*

drivtomat, se **tomat** - *Lycopersicon esculentum*

drueagurk, se agurk - *Cucumis sativus*

dvergbrytbønne = **låg brytbønne** under låg hagebønne - *Phaseolus vulgaris ssp. vulgaris var. nanus*

dvergbønne = **låg hagebønne** - *Phaseolus vulgaris ssp. vulgaris var. nanus*

dyrka gulrot - *Daucus carota ssp. sativus*

dyrka kål - *Brassica oleracea*

efterårsræddike = **vinterreddik** - *Raphanus sativus var. niger*
eggfrukt, se eggstøvier - *Solanum melongena*
eggplante = **eggstøvier** - *Solanum melongena*
eggstøvier - *Solanum melongena*
ekte vanilje - *Vanilla planifolia*
endivie - *Cichorium endivia*
engelsk salat = **hagesyre** - *Rumex patientia*
ensian = **søte** - *Gentiana spp.*
ert - *Pisum spp.*
escarole = **breibladendivie** - *Cichorium endivia var. latifolium*
eskariosalat = **breibladendivie** - *Cichorium endivia var. latifolium*
estragon - *Artemisia dracunculus*

fennigreek = **bukkehorn** - *Trigonella foenum-graecum*
fennikel - *Foeniculum vulgare*
fjellkvann - *Angelica archangelica ssp. archangelica*
flaskegræskar = **flaskefrukt** - *Lagenaria siceraria*
flaskefrukt - *Lagenaria siceraria*
french bean = **hagebønne** - *Phaseolus vulgaris ssp. vulgaris*
frokostreddik, se månedreddik - *Raphanus sativus var. sativus*
frøbønne, se **hagebønne** - *Phaseolus vulgaris*

garden pea = **hageert** - *Pisum sativum ssp. sativum*
garden thyme = **suppetimian** - *Thymus vulgaris*
garlic = **kvitløk** - *Allium sativum var. sativum*
geitskjegg - *Tragopogon ssp.*
glasört = **salturt** - *Salicornia europaea*
goabønne - *Psophocarpus vulgare*
golden gram = **mungebønne** - *Vigna radiata var. radiata*
gourd = **gresskar** - *Cucurbita spp.*
gourgette - se **mandelgresskar** - *Cucurbita pepo*
green gram = **mungebønne** - *Vigna radiata var radiata*

gresskar - *Cucurbita spp.*
grasløk - *Allium schoeneoprasum*
ground nut = **peanøtt** - *Arachis hypogaea*
grønncål - *Brassica oleracea var. sabellica*
grønmynte - *Mentha spicata var. spicata*
grønnsakhibisk = **okra** - *Abelmoschus esculentus*
grønnsakmelon - *Cucumis melon convar. conomon*
grønnsakpaprika, se paprika - *Capsicum annuum*
guar - *Cyamopsis tetragonolobus*
gulbete - *Beta vulgaris var. vulgaris*
gulrot - *Daucus spp.*
gulsøte - *Gentiana lutea*

gurkemeie - *Curcuma longa*
gurkört = **agurkurt** - *Borago officinalis*

hagebønne - *Phaseolus vulgaris ssp. vulgaris*
hagedill - *Anethum graveolens*
hageert - *Pisum sativum*
hagefennikel - *Foeniculum vulgare ssp. vulgare*
hagegeitskjegg = **rotgeitskjegg** - *Tragopogon porrifolius*
hagehestemynte - *Monarda didyma*
hagesar - *Satureja hortensis*
hagekarse = **matkarse** - *Lepidium sativum*
hagekjørvel - *Anthriscus cerefolium*
hagemelde - *Atriplex hortensis*
hagereddik - *Raphanus sativus*

hagesalat - *Lactuca sativa*
hageselleri - *Apium graveolens*
hagespinat = **spinat** - *Spinacea oleracea*
hagesyre - *Rumex patientia*
haverabarber = **matrabarbra** - *Rheum spp.*
havrerot - *Tragopogon porrifolius*
hestebønne = **bønnbevikke** - *Vicia faba var. major*
hestemynte - *Monarda spp.*
hjelmbønne - *Dolichos lablab*
hjerterensfryd = **sitronmelisse** - *Melissa officinalis*

hjulkrone = **vanlig agurkurt** - *Borago officinalis*
hodekål - *Brassica oleracea convar. capitata*
hodesalat - *Lactuca sativa var. capitata*
hornmelon - *Cucumis metuliferus*
horse bean = **bønnevikke** - *Vicia faba ssp. faba*
horseradish = **pepperrot** - *Armoracia rusticana*
hulsvøp (knoldet) = **knollkjeks** - *Chaerophyllum bulbosum*
hvidkål = **hodekål** - *Brassica oleracea ssp. oleracea convar. capitata*
hyasintböna = **hjelmbønne** - *Dolichos lablab*
hyssop = **isop** - *Hyssopus officinalis*
høg hagebønne - *Phaseolus vulgaris ssp. vulgaris var. communis*
høstkål, se **hodekål** - *Brassica oleracea convar. capitata var. capitata*

Indian (brown) mustard = **sennepskål** - *Brassica juncea*
Indian spinach = **basella** - *Basella alba*
ingefær - *Zingiber officinale*
isbergsalat = **issalat**, se **hodesalat** - *Lactuca sativa var. capitata*
isop - *Hyssopus officinalis*
issalat - *Lactuca sativa var. capitata*

jackbønne - *Canavalia ensiformis*
jam = **yams** - *Dioscorea* spp.
jambønne - *Pachyrrhizus erosus*
Jerusalem artichoke = **jordskokk** - *Helianthus tuberosus*
jordärtskocka = **jordskokk** - *Helianthus tuberosus*
jordnød = **peanøtt** - *Arachis hypogaea*
jordnøtt - *Arachis hypogaea*
jordskokk = **knolljordskokk** - *Helianthus tuberosus*
julesalat = **salatsikori** - *Cichorium intybus* var. *foliosum*

kajote - *Sechium edulis*
kalabas = **flaskefrukt** - *Lagenaria siceraria*
kale = **grønnkål** - *Brassica oleracea* ssp. *oleracea* var. *sabellica*
kalmus - *Acorus* spp.
kalmusrot - *Acorus calamus*
kanel - *Cinnamomum* spp.
kantaluppmelon - *Cucumis melo* convar. *melo*
kantluffa - *Luffa acutangula*
kapers - *Capparis spinosa*
kardemomme - *Elettaria cardamomum*
kardon = kardonskokk - *Cynara cardunculus*
kardonskokk - *Cynara cardunculus*
karotte, se dyrka gulrot - *Daucus carota* ssp. *sativus*
karse - *Lepidium* spp.

karve - *Carum carvi*
karvekål, se **karve** - *Carum carvi*
kassava - *Manihot esculenta*
kassiakanel - *Cinnamomum aromaticum*
kepaløk - *Allium cepa*
kerbel = **kjørvel** - *Anthriscus cerefolium*
kidney bean = **hagebønne** - *Phaseolus vulgaris* ssp. *vulgaris*
kikert - *Cicer arietinum*
kikerært = **kikert** - *Cicer arietinum*
kinakål - *Brassica campestris* var. *pekinensis*

kinapotet = **kinayams** - *Dioschorea opposita*
kinareddik - *Raphanus sativus* var. *longipinnatus*
kineserreddik = **kinareddik**, se ovenfor
kinaskok = **knollsvinerot** - *Stachys affinis*
kinayams - *Dioschorea opposita*
kjeks - *Chaerophyllum* spp.
kjempegresskar - *Cucurbita maxima*
kjempeyams - *Dioschorea alata*
kjærlichetsurt = **løpstikke** - *Levisticum officinale*

kjørvel - *Anthriscus cerefolium*
knolldaggry - *Ipomoea batatas*
knollfennikel - *Foeniculum vulgare* ssp. *vulgare* var. *azoricum*
knolljordskokk - *Helianthus tuberosus*
knollkjeks - *Chaerophyllum bulbosum*
knollmaniok - *Manihot esculenta*
knollselleri - *Apium graveolens* var. *rapaceum*
knollsivaks - *Eleocharis dulcis*
knollsolsikke - *Helianthus tuberosus*
knollsvinerot - *Stachys sieboldii*

knutekål - *Brassica oleracea* var. *gongylodes*
kommen = **karve** - *Carum carvi*
koriander - *Coriandrum sativum*
krasse = **karse** - *Lepidium* spp.
krondill, se **hagedill** - *Anethum graveolens*
kronärtschocka = **artiskokk** - *Cynara scolymus*
krusendivie - *Cichorium endivia* var. *crispum*
kruskål = **grønnkål** - *Brassica oleracea* ssp. *oleracea* var. *sabellica*
krusmynte - *Mentha spicata* var. *crispa*
kruspersille, se **bladpersille** - *Petroselinum crispum* ssp. *crispum*

krussalat = **issalat**, se **hodesalat** - *Lactuca sativa* var. *capitata*
krydderfennikel - *Foeniculum vulgare* ssp. *vulgare* var. *dulce*
kryddernellik - *Syzygium aromaticum*
krydderpaprika, se **paprika** - *Capsicum annum*
krydderpepper = **allehånde** - *Pimenta dioica*
kryddersalvie - *Salvia officinalis*
krypbønne, se **låg hagebønne** - *Phaseolus vulgaris* var. *nanus*
kummin = **karve** - *Carum carvi*
kung - *Origanum* spp.
kungsmynta = **bergkung** - *Origanum vulgare*

kvann - *Angelica archangelica*
kveller = **saltut** - *Salicornia europaea*
kvitbete - *Beta vulgaris* var. *vulgaris*
kvitkål = **hodekål** - *Brassica oleracea* convar. *capitata* var. *capitata*
kvitløk - *Allium sativum* var. *vulgaris*
kvit sennep - *Sinapis alba* ssp. *alba*
kyndel = **hagesar** - *Satureja hortensis*
kål - *Brassica* spp.
kålrobi = **kålrot**, se **nedenfor**
kålroe = **kålrot** - *Brassica napus* ssp. *rapifera*
kålrot - *Brassica napus* ssp. *rapifera*

lablab = **hjelmbønne** - *Lablab purpureus*
lamb's lettuce = **vårsalat** - *Valerianella locusta*
laubær(tre)(blad) - *Laurus nobilis*
laurel = **laubær** - *Laurus nobilis*
lentil = **linse** - *Lens culinaris*
lettuce = **hagesalat** - *Lactuca sativa*
løk - *Allium spp.*
limabønne - *Phaseolus lunatus*
linse - *Lens culinaris*
luffa - *Luffa spp.*
luftløk - *Allium cepa var. viviparum*
luftyams - *Dioschorea bulbifera*
lulosøtvier - *Solanum quitoense*
løpstikke - *Levisticum officinale*
låg hagebønne - *Phaseolus vulgaris ssp. vulgaris var. nanus*

maggiurt = **løpstikke** - *Levisticum officinale*
Malabar spinach = **basella** - *Basella alba*
mais - *Zea mays*
mainepe, se nepe - *Brassica campestris ssp. rapifera*
malurt - *Artemisia absinthum*
mandelgresskar - *Cucurbita melo*
manioca = **knollmaniok** - *Manihot esculenta*
mangold, se **bladbete** - *Beta vulgaris var. vulgaris*
maranta - *Maranta spp.*
margert - *Pisum sativum convar. medullare*
margsukkerert - *Pisum sativum convar. medullosacharatum*

marrow (vegetable) = **mandelgresskar** - *Cucurbita pepo*
matasparges - *Asparagus officinale*
matbete - *Beta vulgaris var. conditiva*
matkarse - *Lepidium sativum*
matkålrot = **kålrot** - *Brassica napus var. napobrassica*
matnepe, se **nepe** - *Brassica campestris ssp. rapifera*
matportulakk - *Portulaca oleracea ssp. sativa*
melde - *Atriplex spp.*
melisse - *Melissa spp.*
melon - *Cucumis melo*
merian, se **meriankung** - *Origanum majorana*
meterbønne - *Vigna unguiculata ssp. sesquipedalis*

minitomat, se **tomat** - *Lycopersicon esculentum*

morot = **matgulrot** - *Daucus carota ssp. sativus*

moskusgræskar = **muskatgresskar** - *Cucurbita moschata*

mountain spinach = **hagemelde** - *Atriplex hortensis*

muskat - *Myristica fragrans*

muskatblomme, se muskat - *Myristica fragrans*

muskatnøtt, se muskat - *Myristica fragrans*

mungbønne - *Phaseolus radiatus*

muskatgresskar - *Cucurbita moschata*

muskemelon, se **melon** - *Cucumis melo*

mustard = **sennep** - *Sinapis spp.*

mustard (Indian) = **sennepskål** - *Brassica juncea*

mynte - *Mentha spp.*

månedreddik - *Raphanus sativus var. sativus*

naranjilla = **lulofrukt** - *Solanum quitoense*

nepe - *Brassica campestris ssp. rapifera*

nettmelon - *Cucumis melo convar. melo*

nyzealandspinat - *Tetragonia tetragonoides*

okra - *Abelmoscus esculentus*

okumo - *Xanthosoma sagittifolium*

oregano, se **bergkving** - *Origanum vulgare*

paak tsoi (paak choi) = **stilkkkål** - *Brassica oleracea ssp. chinensis*

palsternacka = **pastinakk** - *Pastinaca sativa*

paprika - *Capsicum annuum*

parsley = **persille** - *Petroselinum spp.*

parsnip = **pastinakk** - *Pastinaca sativa*

pastinakk - *Pastinaca sativa*

peanøtt - *Arachis hypogaea*

pepparkuminum = **spisskarve** - *Cuminum cyminum*

pepper - *Piper spp.*

peppermynte - *Mentha x piperita*

pepperrot - *Amoracia rusticana*

pepinosøtvier - *Solanum muricatum*

perlebønne, se **skolmebønne** under hagebønne - *Phaseolus vulgaris ssp. vulgaris*

perleløk - *Allium ampeloprasum*

persille - *Petroselinum spp.*

persillerot = **rotpersille** - *Petroselinum crispum ssp. tuberosum*

Peruvian carrot (parsnip) = **arracacharot** - *Arracacia xanthorrhiza*

pe-tsai = **kinakål** - *Brassica oleracea ssp. pekinensis*

pigeon pea = **cajanbønne** - *Cajanus cajan*

pillert - *Pisum sativum convar. sativum*

picklesagurk = **drueagurk**, se agurk - *Cucumis sativus*

pilrot = **pilrotmaranta** - *Maranta arundinacea*

pimpernellblodtopp - *Sanguisorba minor*
pipeløk - *Allium fistulosum*
plukksalat = **bladsalat** - *Lactuca sativa* var. *crispa*
popcorn = **puffmais** - *Zea mays microsperma*
portulakk - *Portulaca* spp.
potato bean = **jamsbønne** - *Pachyrrhizus erosus*
potet - *Solanum tuberosum*

potetbønne = **jamsbønne** - *Pachyrrhizus erosus*
potetløk, se **sjalottløk** - *Allium cepa* var. *aggregatum*
pralbønne = **prydbønne** - *Phaseolus coccineus*
prinsessebønne = **frøbønne** under hagebønne - *Phaseolus vulgaris* ssp. *vulgaris*
prydbønne - *Phaseolus coccineus*
pydgresskar = **pyntegresskar**, vanligvis mandelgresskar - *Cucurbita melo*
pydmelon - *Cucumis melo* convar. *dudaim*
puffmais - *Zea mays* convar. *microsperma*
pumpkin, se **gresskar** - *Cucurbita* spp.
purpursøte - *Gentiana purpurea*

purre = **purreløk** - *Allium ampeloprasum* var. *porrum*
purslane = **matportulakk** - *Portulaca oleracea* ssp. *sativa*
pyntegresskar = **pydgresskar**, vanligvis mandelgresskar - *Cucurbita melo*
pyntekål, se **grønnskål** - *Brassica oleracea* convar. *acephala* var. *sabellica*
pæremelon = **pepinofrukt** - *Solanum muricatum*
rabarbra - *Rheum* spp.
radicchio, se **bladsikori** - *Cichorium intybus* var. *foliosum*
radis = **månedsreddik** - *Raphanus sativus* var. *sativus*
raps - *Brassica napus* var. *napus*
reddik - *Raphanus* spp.
rädisa = **månedsreddik** - *Raphanus sativus* var. *sativus*

rhubarb = **matrabarbra** - *Rheum* spp.
rice bean = **risbønne** - *Vigna umbellata*
ripstomat - *Lycopersicon pimpinellifolium*
risbønne - *Phaseolus pubescens*
rocambole = **slangekvitløk** - *Allium sativum* var. *ophioscorodon*
roe (kålroe) = **kålrot** - *Brassica napus* ssp. *rapifera*
romakål (Romanesco), se **blomkål** - *Brassica oleracea* var. *botrytis*
Romanesco, se **blomkål** - *Brassica oleracea* var. *botrytis*
Romani lettuce = **bindsalat** - *Lactuca sativa* var. *longifolia*
romersk salat = **bindsalat** - *Lactuca sativa* var. *longifolia*
rosenböna = **prydbønne** - *Phaseolus coccineus*
rosenkål - *Brassica oleracea* convar. *oleracea* var. *gemmifera*
rosmarin - *Rosmarinus officinalis*
rotpersille - *Petroselinum crispum* ssp. *tuberosum*

rotgeitskjegg - *Tragopogon porrifolius*

rotselleri = **knollselleri** - *Apium graveolens* var. *rapaceum*

rotsikori - *Cichorium intybus* var. *sativum*

rutabaga = **kålrot** - *Brassica napus* ssp. *rapifera*

rødbete - *Beta vulgaris* var. *vulgaris*

rødkål, se hodekål - *Brassica oleracea* convar. *capitata*

rødløk, se vanlig kepaløk - *Allium cepa* var. *cepa*

safran - *Crocus sativus*

salat - *Lactuca* spp.

salatagurk = **slangeagurk**, se agurk - *Cucumis sativus*

salatløk, se **kepaløk** - *Allium cepa* var. *cepa*

salatsikori - *Cichorium intybus* var. *foliosum*

salicorne = **salturt** - *Salicornia europaea*

salsify = **havrerot** - *Tragopogon porrifolium*

salturt - *Salicornia europaea*

salvie - *Salvia* spp.

sar - *Satureja* spp.

savory = **hagesar** - *Satureja hortensis*

savoikål - *Brassica oleracea* convar. *capitata* var. *sabauda*

selleri - *Apium* spp.

sellerikål = **stilkål** - *Brassica campestris* var. *chinensis*

sennep - *Sinapis* spp.

sennepskål - *Brassica juncea*

sibirgrasløk - *Allium schoenoprasum* var. *sibiricum*

sikori - *Cichorium intybus*

sikorisalat = **salatsikori** - *Cichorium intybus* var. *foliosum*

sitronmelisse - *Melissa officinalis*

sitrontimian - *Thymus x citriodorus*

sivaks - *Eleocharis* spp.

sjalottløk - *Allium cepa* var. *ascalonicum*

skalært = **pillert** - *Pisum sativum* ssp. *sativum* convar. *sativum*

skokk - *Cynara* spp.

skolmebønne, se **hagebønne** - *Phaseolus vulgaris* var. *vulgaris*

skorsonnerrot = **svartrot** - *Scorzonera hispanica*

skorzonera = **svartrot** - *Scorzonera hispanica*

slangeagurk, se **agurk** - *Cucumis sativus*

slangemelon - *Cucumis melo* convar. *flexuosus*

slangereddik = **kinareddik** - *Raphanus sativus* var. *longipinnatus*

smørsalat, se **hodesalat** - *Lactuca sativa* var. *capitata*

snap bean = **hagebønne** - *Phaseolus vulgaris* ssp. *vulgaris*

snittbladete, se **bladete** - *Beta vulgaris* var. *vulgaris*

snittebønne, se **skolmebønne** under hagebønne - *Phaseolus vulgaris ssp. vulgaris*
snittpersille, se **bladpersille** - *Petroselinum crispum ssp. crispum*
snittsalat = **bladsalat** - *Lactuca sativa var. crispa*
snittselleri - *Apium graveolens var. secalium*

soja - *Glycine max*

sojabønne = **soja** - *Glycine max*

solsikke - *Helianthus spp.*

sommergresskar, se **gresskar** - *Cucurbita*

sommerkål, se **hodekål** - *Brassica oleracea convar. capitata var. capitata*

sommerreddik = **månedreddik** - *Raphanus sativus var. sativus*

sommersikori, se **bladsikori** - *Cichorium intybus var. foliosum*

sommersquash, se **gresskar** - *Cucurbita spp.*

spanskepepper, se **paprika** - *Capsicum annum*

spansk kjørvel - *Myrrhis odorata*

spargel = **matasparges** - *Asparagus officinalis*

sparris = **matasparges** - *Asparagus officinalis*

sparriskål = **brokkoli** - *Brassica oleracea ssp. oleracea var. italica*

sparrisært = **vingeert** - *Tertragonolobus purpureus*

spenatskräppa = **hagesyre** - *Rumex patientia*

spidskommen = **spisskarve** - *Cuminum cyminum*

spinat - *Spinacea oleracea*

spinatbete = **bladbete** - *Beta vulgaris ssp. vulgaris var. vulgaris*

spisskarve - *Cuminum cyminum*

spisskål, se **hodekål** - *Brassica oleracea convar. capitata var. capitata*

sponge gourd = **svampluffa** - *Luffa cylindrica*

sprøsalat = **issalat** - *Lactuca sativa var. capitata*

squash, se **gresskar** - *Cucurbita spp.*

stangbønne, se **høg hagebønne** - *Phaseolus vulgaris ssp. vulgaris var. vulgaris*

stengelsalat - *Lactuca sativa var. angustana*

stilkbladbete, se **bladbete** - *Beta vulgaris var. vulgaris*

stilkål - *Brassica rapa ssp. chinensis*

stilkselleri - *Apium graveolens var. dulce*

stjerneløk, se vanlig **kepaløk** - *Allium cepa var. cepa*

strandkvann - *Angelica archangelica ssp. litoralis*

sugar pea - **sukkerert** - *Pisum sativum ssp. sativum convar. axiphium*

sukkerert - *Pisum sativum ssp. sativum convar. axiphium*

sukkermais - *Zea mays convar. saccharata*

sukkermelon, se **amerikansk sukkermelon** - *Cucumis melo convar. ambiguus*

suppetimian - *Thymus vulgaris*

svampluffa - *Luffa aegyptica*

svartrot - *Scorzonera hispanica*

svartsøtvier - *Solanum nigrum*
sverdbønne - *Canavalia gladiata*
svinerot - *Stachys spp.*
sweet basil = **basilikum** - *Ocimum basilicum*
sweet corn = **sukkermais** - *Zea mays convar. saccharata*
swede = **kålrot** - *Brassica napus ssp. rapifera*
sylteagurk = **drueagurk** under agurk - *Cucumis sativus*
sylteløk = **sølvøk**, se vanlig kepaløk - *Allium cepa var. cepa*
syre - *Rumex spp.*
sødsøkarm = **spansk kjørvel** - *Myrrhis odorata*

sølvøk, se **vanlig kepaløk** - *Allium cepa var. cepa*
søte - *Gentiana spp.*
søterot = **søte** - *Gentiana spp.*
søtpotet - *Ipomoea batatas*
søtvier - *Solanum spp.*

tabascopaprika - *Capsicum frutescens*
tapioca = **knollmaniøk** - *Manihot esculenta*
taro - *Colocasia esculenta*
tarragon = **estragon** - *Artemisia dracunculus*
teparybønne - *Phaseolus acutifolius*
tesalvie = **kryddersalvie** - *Salvia officinalis*
tidligkål, se **hodekål** - *Brassica oleracea convar. capitata var. capitata*
timian - *Thymus spp.*
timjan = **suppetimian** - *Thymus vulgaris*
tomat - *Lycopersicon esculentum*
trädgårdsmälla = **hagemelde** - *Atriplex hortensis*
tumeric = **gurkemeie** - *Curcuma longa*
turniprooted parsley = **rotpersille** - *Petroselinum crispum convar. radicosum*

urdbønne - *Phaseolus mungo*

valsk bønne = **bønnevikke** - *Vicia faba ssp. faba*
vanilla = **vanilje** - *Vanilla spp.*
vanilje - *Vanilla spp.*
vanlig agurkurt - *Borago officinalis*
vanlig kalmus - *Acorus calamus*
vanlig kepaløk - *Allium cepa var. cepa*
vanlig salat, se **hodesalat** - *Lactuca sativa var. capitata*
vannmelon - *Citrullus lanatus ssp. vulgaris*
veksthusagurk, se **slangeagurk** - *Cucumis sativus*
veksthustomat, se **tomat** - *Lycopersicon esculentum*

vignabønne - *Vigna unguiculata*

vikke - *Vicia spp.*

vikkebønne = **bønnevikke** - *Vicia faba var. major*

vild merian = **bergkung** - *Origanum vulgare*

villbete - *Beta vulgaris ssp. maritimus*

villgulrot - *Daucus carota*

vingeert - *Tetragonolobus purpureus*

vintergresskar, se **gresskar** - *Cucurbita spp.*

vinterkål, se **hodekål** - *Brassica oleracea convar. capitata var. capitata*

vinterportulakk - *Montia perfoliata*

vintermelon - *Cucumis melo convar. zard*

vintersquash, se **gresskar** - *Cucurbita spp.*

vinterreddik - *Raphanus sativus var. niger*

virsingkål = **savoikål** - *Brassica oleracea ssp. oleracea var. sabauda*

vitsenap = **kvit sennep** - *Sinapis alba ssp. alba*

voksbønne, se **skolmebønne** under hagebønne - *Phaseolus vulgaris ssp. vulgaris*

vossakvann - *Angelica archangelica var. mariorum*

vårklynna = **vårsalat** - *Valerianella locusta*

vårløk, se **kepaløk** - *Allium cepa var. cepa*

vårsalat - *Valerianella locusta*

water cress = **brønnkarse** - *Nasturtium officinale*

Water melon = **vannmelon** - *Citrullus lanatus ssp. vulgaris*

winged bean = **goabønne** - *Psophocarpus tetragonolobus*

winged pea = **vingeert** - *Tetragonolobus purpureus*

witloof = **salatsikori** - *Cichorium intybus var. foliosum*

yams - *Dioscorea spp.*

yambønne - *Pachyrhizus tuberosus*

yard-long bean = **meterbønne** - *Vigna unguiculata ssp. sesquipedalis*

zucchini, se **mandelgresskar** - *Cucurbita pepo*

øyebønne - *Vigna unguiculata ssp. unguiculata*

åkerbønne = **bønnevikke** - *Vicia faba var. major*

åkerkål - *Brassica rapa*

åkervikke - *Vicia faba ssp. minor*

LITTERATUR

A Multilingual Glossary of Common Plant Names, 1. Field crops, grasses and vegetables, 1982. Utgitt av The International Seed Testing Association, 2. utgave.

Balvoll, G., 1969. Norske grønsaknamn med korte definisjonar, stensiltrykk nr. 32, Institutt for grønsakdyrking, NLH.

Brouk, B., 1975. Plants Consumed by Man, Academic Press Inc. (London) Ltd.

BVL Bestimmungsbuch, 1981. Pflanzen der Tropen, ed. W. Lötschert & G. Beese, BVL Verlagsgesellschaft, München.

Hackett, C. & J. Carolane, 1982. Edible Horticultural Crops, A. Compendium of Information on Fruit, Vegetable, Spice and Nut Species, Academic Press Australia, North Ryde, N.S.W.

Hortus Third, 1976. A Concise Dictionary for Plants Cultivated in the US and Canada, Macmillan Publishing Co. Inc., New York.

ISTA List of Stabilized Plant Names, 3d. ed., 1988. The International Seed Testing Association, Zürich, Schweiz.

Klougart, A., J. Lange og E. Lindgaard, 1992. Plantenavne fra a til z, Gartnerinfo, København.

Lid, J., 1985. Norsk, svensk, finsk flora, Det norske samlaget, Oslo.

Mansfeld, R., 1986. Verzeichnis landwirtschaftlicher und gärtnerischer Kulturpflanzen, zweite neuarbeitete und wesentlich erweiterte Auflage (von J. Schultze-Motel) Springer-Verlag, Berlin, New York, Tokyo.

Rehm, S. & G. Espig, 1984. Die Kulturpflanzen der Tropen und Subtropen, Verlag Eugen Ulmer, 2. Aufl., Stuttgart.

Thorsrud, A. og O. Reisæter, 1948. Norske plantenavn; Meldinger fra Norges Landbrukshøgskole, nr. 1-4, Vol. XXVIII.

Tindall, H.D., 1983. Vegetables in the Tropics, The Macmillan Press Ltd, London & Basingstoke, England.

Yamaguchi, M., 1983. World Vegetables, Principles, Production and Nutritive Values, Ellis Horwood Ltd, Chichester, England.

Zander, R.. Handwörterbuch der Pflanzennamen/Zander, F. Encke, G. Buchheim, S.

Seybold, 1984. 13. neubearb. u. erw. Aufl., Verlag Ulmer GmbH & Co., Stuttgart.